Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראָשען

הייגט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 149/1444	Łódź, Środa 27 Czerwca 928 r.	זעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מיטוואָך, ט' תמוז תרפ"ח	Nr. 149/1444

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

ערב וויכטיגע ענטשיידונגען.

רעגירונג זאָל זיך אָנגעבען אין דימיסיע, ווייל זי האַלט פאַר אונמעגליך צו אַרבייטען אין די ראַהמען פון אָנגענומענעם בודזשעט.

וואַרשאַ, 26 (א. וו.) נעכטען איז אונטער'ן פאָרזיץ פון מלוכה-פּרעזידענט און אין דער אָנוועזענהייט פון פּרעמיער מאַרשאַל פּילסודסקי און וויצע-פּרעמיער באַרטעל פאָרגעקומען אַ רעגירונגס-ראַט, אויף וועלכען עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען בודזשעט, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן סיים. די רעזולטאַטען פון דער בעראַטונג זענען נישט פערעפענטליכט געוואָרען דאָך בעהען אַרום קלאַנגען אין די אינפאָרמירטע קרייזען, אַז די רעגירונג האָט בעשלאָסען זיך אָנצוגעבען אין דימיסיע, האַלטענדיג, אַז אין די ראַהמען פון אָנגענומענעם בודזשעט קען זי נישט אַרבייטען.

אין די אינפאָרמירטע קרייזען גיט מען איבער, אַז ס'איז אמת, דאָס אין די נאָהענטסטע טעג זאָלען פאָרקומען סענסאַציאָנעלע שנוים אין קאַבינעט. ס'איז אפילו מעגליך, אַז די גאַנצע רעגירונג זאָל זיך אָנגעבען אין דימיסיע, ווייל זי האַלט דעם אָנגענומענעם בודזשעט פאַר נישט אויספיהרבאַר. מ'זעהט פאַר איינעם פון די צוויי אויסוועגען: אָדער ענדערונגען אין בודזשעט דורך אַן'אינטערווענץ פון מלוכה-פּרעזידענט, אָדער — דימיסיע פון דער רעגירונג. איבער דער לעזונג פון דער דאָזיגער קאָמפּליצירטער פראַגע אַרבייטען די אָנגעזעהענסטע יוריסטען. מ'רעכענט, אַז אין משך פון 3—4 טאָג וועט די סיטואַציע אויף דעם אָדער אויף אַן'אַנדערען אופן ענטשיידען ווערען.

* *

וועגען דער נעשאַפענער לאַגע טעלעפאָנירט אונז אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט פאָלגענדעס:

שוין עטליכע חדשים ווי אין די מאַסגעבענדע ספערען איז מען בעשעפטיגט מיט דער פראַגע ווי אַזוי עס זאָל זיך געשטאַלטען די אַרבייט פון דער רעגירונג אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן געזונד-צושטאַנד פון פּרעמיער מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער דאַרף געהמען אַ לענגערן אָפּרוה-אורלויב און דאָס — אין דער נאָהענטסטער צייט. גלייכצייטיג מיט'ן פּרעמיער פאָהרט אויך אַוועק אויף קוראַציע קיין פראַנקרייך — צו היילען די נירען — דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל. דאָס אָפּפאָהרען פון די צוויי וויכטיגסטע מיטגלידער פון דער רעגירונג מוז אַרויסרופען ענדערונגען אין דער פּערסאָנאַלער פּאָליטיק פון קאַבינעט. מ'מוז געפינען פאַר דער צייט פון זייער אָפּוועזענהייט די געהעריגע פערטרעטער.

נעכטען זענען אויסער דעם רעגירונגס-ראַט פאָרגעקומען קאָנפערענצען צווישען מלוכה-פּרעזידענט און מאַרשאַל פּילסודסקי און פּראָפ. באַרטעל. אין די פּאָליטישע ספערען האַלט מען, אַז מאָרגען אָדער איבערמאָרגען זאָלען בעקאַנט ווערען די בעשלוסען, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרען אויף די דאָזיגע בעראַטונגען.

די קלאַנגען וועגען בעזונדערע קאָמיסיעס, וועגען דער בעשטימונג פון גענעראַל סאָסנקאָווסקי און רידז-שמיגלי זענען דערווייל נאָר פּרוב-באַלאָנען. קיין בעשלוס וועגען דעם איז נאָך נישט אָנגענומען.

איין זאַך איז קלאָר: אויף דער לעצטער קאָנפערענץ איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז אַ טייל פון די מיניסטאָרען האָבען נישט גענוג שאַרף אונטערגעהאַלטען זייערע פּאָזיציעס בעת דער בודזשעט-דעבאַטע אין סיים. צי וועלען די דאָזיגע מיניסטאָרען מוזען ציהען געוויסע קאָנסעקווענצען איז נאָך נישט בעקאַנט. יעדענפאַלס וועלען אַלע ענטשיידונגען קומען איידער מאַרשאַל פּילסודסקי וועט אָפּפאָהרען אויף אורלויב.

9 שיפן, 28 עראָפּלאַנען, 1800 מענשען

זענען בעטייליגט אין דער רעטונגס-אַקציע פאַר „איטאַליא“.

שטאָקהאָלם, 26 (ספּ. טעל.) די אָפּעראַציאָנס-באַזע פון דער רעטונגס-אַקציע איז אַפּוירגערוקט געוואָרען ווייטער אויף צפון. די שיף „טשיטאַ די מילאַנאָ“ בעמיהט זיך צו געהען פאַרויס צווישען אייז. דער גורל פון די 7 פּערזאָן, וועלכע זענען מיטגעריסען געוואָרען מיט'ן באַלאָן פון „איטאַליאַ“, ווערט געהאַלטען פאַר האָפנונגסלאָז. וועגען אַמונדסען'ען זענען דערווייל נישטאָ קיין שום ידיעות. די אָפּטיילונג פון דאַמפּער „בראַגאַנדאַ“ זוכט ווייטער — אָהן ערפאָלג — די גרופּע פון מאַלגרען'ען.

אָסלאָ, 26 (א. וו.) אין דער רעטונגס-אַקציע פאַר „איטאַליאַ“ נעהמען אַנטייל 9 שיפען: 3 נאָרוועגישע, 3 שוועדישע, 2 סאָוויעטישע און 1 איטאַליענישע. אַ חוץ דעם זענען טעטיג 28 עראָפּלאַנען. אינגאַנצען זענען בעטייליגט אין דער אַקציע 1800 מאַן. איין פערטעל פון גאַנצען צוגענגליכען פּאָלאַר-געביט איז גרינדליך דורכגעזוכט געוואָרען.

אָסלאָ, 26 (ספּ. טעל.) אַ חוץ דער דעפּעשע צו זיין פרוי האָט גענעראַל נאָבילע דורך ראַדיאָ געשיקט פאָלגענדע טעלעגראַמע צו זיינע חברים, וועלכע זענען געבליבען אויפ'ן אייז-באַרג.

„מיינע ליבע, האָט נישט קיין מורא, מיר גרייטען צו אַ פינלענדישען אַפּאַראַט, וועלכער איז פּערזעהען מיט שליטענס, וואָס דאָס וועט מעגליך מאַכען אַראָפּצולאָזען זיך אויפ'ן אייז. אַ חוץ דעם האָבען מיר בעשטעלט אין ענגלאַנד דריי קלענערע עראָפּלאַנען, כדי אייך צו ראַטעווען. פון שוועדישען עראָפּלאַן וועט איהר קריגען ווייטער מאַטעריאַל. איך האָף אָבער, אַז איהר וועט דאָס מאַטעריאַל שוין מעהר נישט ברויכען, ווייל איינגיכען וועל איך אייך אַרומנעהמען. אפשר וועט גוט זיין איהר זאָלט איבערטראָגען אייער פּלאַטקע אויפ'ן אָרט פון סטאַרטען. זייט מיר וועגען אַלעמדינג מודיע און פערלירט נישט די האָפנונג. אייער נאָבילע“.

מאָסקווא, 26 (א.וו.) דער סאָוויעטישער אייזברעכער „מאַליגין“ האָט ביז איצט נישט קיין שום יד עות פון אַמונדסען'ען. דער פּילאָט פּאַפּושקין האָט אויך נישט געפונען קיין שפּורען זיינע. דאַגעגען זאָל דער אייזברעכער „קראַסין“ האָבען בעקומען אַ ראַדיאָ-קאָנטאַקט מיט אַמונדסען'ען. „קראַפין“ האָט דערגרייכט שפּיצבערג און פון דאָרט בעמיהט ער זיך פעסטצושטעלען דאָס אָרט, וואו אַמונדסען געפינט זיך.

דער כבוד פאַר'ן פערשטאָרבענעם יודישען „פּאָוסטאַניעץ“

אין לעמבערג.

לעמבערג, 26. (טעלעפאָניש) דאָ איז נעשטאָרבען דער לעצטער יודישער „פּאָווסטאַנעץ“ פון יאָהר 1863 משה גרינזייד. 90 יאָהר אַלט פון פּאָדקאַמיען. דער פערשטאָרבענער האָט בעת אויפשטאַנד אין יאָהר 1863 געשפּילט אַ וויכטיגע ראָלע. ער האָט זיך בעשעפטיגט אַלס קוריער ביים פּוילישען מיליטער און פלעגט זיך פּסדר אַריבערכאַפּען צום לאַגער פון שונא און אויסשפּירען זיינע פּלענער. עס איז, למשל, בעוואוסט, אַז גרינזייד האָט זי דאויסגעצייכענט ביים וואַרפען אַ באָמבע אויף אַן'אָפּטיילונג רוסיש מיליטער און די גאַנצע אָפּטיילונג איז פערניכטעט געוואָרען. אַ דאַנק דער דאָזיגער אַקציע האָט דאָס פּוילישע מיליטער בעוויזען צו פערכאַפּען וויכטיגע פּאָזיציעס. דער פערשטאָרבענער איז געווען אַ רעליגיעזער יוד, געטראָגען אַ באָרד און פּאות און געווען אַ גרויסער תלמיד-חכם.

אין יאָהר 1918 האָט די פּוילישע רעגירונג בעשטימט פאַר איהם אַ פּענסיע און טיטולירט איהם מיט דער מדרגה פון זאַ פּאַרוטשניק. ערב שבועות איז גרינזייד געגאַנגען זאין מקוה אַריין, און איז געפאַלען אויף די טרעפּלעך און דערביי צובראָכען אַ האַנד פון וואָס ער האָט בעקומען אַ בלוט-פערגיפטונג. די גאַנצע צייט האָט מען איהם געהיילט אין מיליטערישען שפּיטאָל אָבער אָהן ערפאָלג. די איבערלעבענישען און טיפע עלטער האָבען געטון זייערס און נעכטען איז ער געשטאָרבען אין שפּיטאָל

אַלס מיליטער-מאַן האָט די מיליטערישע מאַכט פעראָרדענט איינצואָרדנען זיין לויה מיט פּאַראַד. עס זענען נעגאַנגען פערשידענע מיליטער-אָפּטיילונגען או זהעכערע אָפיצירען אין פּאַראַד-אוניפאָרמען, פאַראויס איז געטראָגען געוואָרען זיין „קאָנפידעראַטקע“.

נאָך דער לויה איז אויך נאָכגעגאַנגען אַן'איינִיקער פון פערשטאָרבענעם אַ פּולקאָווניק פון פּוילישען מיליטער — ליכטענפעלד.

אין דער לויה האָט זיך אויך בעטיילינט אַ גרויסער ציווילער עולם, וואָס איז געקומען אָבגעבען דעם פערשטאָרבענעם דעם לעצטען כבוד.

40 יודען דעלעגאַטען

אויפ'ן שלום-קאָנגרעס אין וואַרשאַ.

וואַרשא, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) צווישען די דעלעגאַטען אויפ'ן 26. אינטערנאַציאָנאַלען שלום-קאָנגרעס אין וואַרשאַ, האָבען זיך געפונען 40 יודען פון אויסלאַנד, צווישען זיי זענען 23 געווען אין דער רייטשער דעלעגאַציע, דערונטער 2 פרויען. איינע פון די פרויען איז אָלגא מענדעלסאָן, 50 י. אַ., אַן'אוראייניקעל פון גרויסען יודישען פילאָזאָף משה מענדעלסאָן. די צווייטע פרוי איז אַ דעלעגאַטקע פו זאַ פּאַציפיסטישער אָרגאַניזאַציע אין בוימען.

די לויה פון לאָדזשער מיידעל

וואָס איז דערטרונקען געוואָרען אין וואַרשאַ.

וואַרשא, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מאָרגען דאַר ת'פאָרקומען די לויה פון דער דערטרונקענער סטודענטקע פרל. העפּנער, אַ לאָדזערין, וואָס איהר טויטען קערפּער האָט מען די טעג געפונען ביי דער ווייסעל, די בונדישע אָרגאַניזאַציע, צו וועלכער פרל. העפּנער האָט געהערט, האָט ברעה איינצואָרדענען די לויה מיט גרויס פּאַראַר. דער פאָטער פון דעם מיידעל, אַ פרומער יוד, וועלכער איז געקומען זצו דער לויה פון לאָדז, האָט געבעטען מ'זאָל זיך אָפּזאָגען פון וועלכע ס'איז פּאַראַדען, מיט דער לויה בעשעפטיגט זיך דערווייל חסד של אמת, וועלכער האָט דעם טויטען קערפּער אַריבערגעפיהרט פון פּראָסעקטאָריום אויפ'ן בית עולם.

א יודיש טעאַטער פאַר א מיליאָן דאָלאַר

ווערט געבויט אין ניו-יאָרק.

ניו-יאָרק, 26 (ספּ. טעל.) דאָ איז פאָרגעקומען די פייערונג פון לעגען דעם גרונדשטיין פון אַ גרויסען יודישען טעאַטער. דער בנין פון דאָזיגען טעאַטער וועט קאָסטען אַ מיליאָן דאָלאַר. פּרעזידענט פון בוי-קאָמיטעט איז דער בעוואוסטער אַרבייטער-טוער וולאַדעק. טעאַטער דירעקטאָר וועט זיין דער בעקאַנטער שוי-שפּילער מיכאַלעסקאָ.

איין

פאַבריקס-ראָקאָל

פון 13 איילען ברייט און 40 איילען לאַנג

מיט 2 אָפּטיילונגען: פּאַרטער און שטאָק, 2 מאָטאָרען מיט בעזונדערע טראַנסמיסיעס, שייבעס מיט פּאַסען און בעסטען צושטאַנד

זאָפאָרט איבערצוגעבען.

צו ערפאַהרען ביי ידידי' באָך, יאַקובאַ 2.

שרפה נעבען א פּולווער=סקלאד

האט שיער נישט געבראכט צו א שווערער קאטאסטראפע.

קראָקאָ, 26 (פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין זשעלאָנקי נעבען דעם מיליטערישען פולווער-סקלאד האָט אויסגעבראָכען א גרויסע שרפה, וועלכע האָט געשטעלט אין סכנה די פולווער-מאגאזינען. אויפ'ן אָרט פון דער שרפה זענען תיכף אָנגעקומען פייערלעשער און פאָרשטעהער פון דער מיליטערישער מאכט, וועלכע האָבען אונטערגענומען אַ'ענערגישע רעטונגס-אקציע. אין דער אקציע האָט אויך אנטיילגענומען א קאמפאניע מיליטער. צום גליק איז געלונגען דאָס פייער צו לאָקאליזירען און אזוי אָרום צו פערהיטען פון א שווערע קאטאסטראָפע.

5 יאהר תפיסה פאַר מיסברויכען מיט דער מאַכט.

מאָסקווע. (י.ס.א.) אין יודישען שטעטעל קוטעלניאוו, זשיטאָמירער קרייז איז פאָרגעקומען דער פראָצעס פון דעם פאָרזיצער פון דאָרטיגען ראט וויסאָצקי און זיין פערטרעטער סטרוגאטש. ביידע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין מיסברויכען מיט דער מאכט און טעראָריזירען די שטעטעלדיגע בעפעלקערונג. דאָס געריכט האָט פערמשפט וויסאָצקי'ן צו 5 יאָהר תפיסה און סטרוגאטש'ן צו 9 חדשים.

מוֹרא'דיגער אויפרייס אין אַ פּולווער=סקלאַד.

20 מענשען דער'הרג'עט, 30 פערוואונדעט.

לאָנדאָן, 26 (ספּ. טעל.) אין בראזיליען איז נעכטען פאָרגעקומען א מורא'דיגער אויפרייס אין א פולווער-סקלאד. 20 מענשען זענען אויפ'ן אָרט דער'הרג'עט געוואָרען, איבער 30 זענען פערוואונדעט געוואָרען.

געבוירעז 6 קינדער.

לאָנדאָן, 26 (א.וו.) פון קאיר איז מען מודיע וועגען אַ'אונגעוועהנליכען פאל, וואָס האָט פאסירט אין עגיפּטען, דהיינו א פרוי האָט געבוירען מיטאמאל 6 קינדער, 4 מיידלעך און 2 יונגלעך.

אקציע פאַר'ן „קרן-היסוד".

ירושלים, 26 (טעלעגראפיש דורך יס"א). לויט א בעריכט פון קאָלאָנעל-קיש האָט די אקציע פאר'ן קרן-היסוד אין דרום-אפריקא געבראכט 102 טויזענד פונט שטערלינג.

שרעקליכע טאַט בעת אַ קריגעריי

דערשיסט אַ פּאַר-פּאָלק און רייסט אויף זיך און דאָס גאַנצע הויז מיט דינאַמיט.

קאטאוויץ, 26 (ספּ. טעל.) מיט א קורצער צייט צוריק איז אויפגעריסען געוואָרען דאָס הויז פון א געוויסען קאלאָן אין לאזי, אבערשלעזיען. פון אונטער די חורבות האָט מען אפוירגענומען שטיקער פון טויטען קערפּער פון קאלאָנ'ען און דאָס שווער-פערוואונדעטע פּאר-פּאָלק קוויאטאָן. קוויאטאָן איז אין קורצען געשטאָרבען, די פרוי זיינע איז נעכטען געקומען צו זיך און האָט דערצעהלט א גרויזאמע מעשה וועגען די סיבות פון אויפרייס.

עס ווייזט זיך ארויס, אז צווישען קאלאָן'ען און די קוויאטאָנס זענען אָפט פאָרגעקומען מחלוקת. אין דריטען טאָג בעת א קריגעריי האָט קאלאָן ארויסגעכאפּט א רעוואָלווער און געשאָסען אין ביידע קוויאטאָנס, וועלכע זענען געפאלען פערוואונדעט. דאָן האָט ער זיך ארייגעלעגט אין מויל א פּאטראָן-דינאמיט און האָט איהם אונטערגעצונדען. דער רעזולטאט איז א שרעקליכער. דאָס גאנצע הויז איז אויפגעריסען געוואָרען, בעגראָבענדיג אלע דריי אונטער די חורבות.

די קאָמוניסטישע פּאַרטיי אין אוקראַינע

שטעלט ערנסט די פראַגע וועגען דער לאַגע אין די יודישע שטעדטלעך.

מאָסקווע. (יס"א). די לאגע אין דעם יודישען שטעדטעל אין אוקראינע ווערט די לעצטע צייט ערנסט בעהאנדעלט אין פערשידענע ראטען און פארטיי אנשטאלטען פון אוקראינע.

ווי מיר האָבען געמעלדעט, איז די פראגע וועגען יודישען שטעדטעל בעהאנדעלט געוואָרען אויף א רייהע קאָנפערענצען פון פארטיי און ראַטען-טוער.

איצט וועט די פראגע אוועקגעשטעלט ווערען אין איהר גאנצער ברייט.

ווי די צייטונגען מעלדען, רופט דער צענטראל-קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פארטיי אין אוקראינע צונויף אין די נאָהענטסטע טעג א ספּעציעלע בעראטונג וועגען דער לאגע אין דעם יודישען שטעדטעל. די בעראטונג וועט אונטערפיהרען דעם סך הכל פון דעם, וואָס איז ביז איצט אויפגעטון געוואָרען און בעשטימט געוואָרען מיט'ן צוועק צו פערבעסערען די לאגע פון יודישען שטעטעל און וועט אויך אָנמערקען די ווייטערדיגע שריט אין דער דאָזיגער ארבייט.

הסתדרות און „אַחדות העבודה".

געשיקט אַ מעמאָראַנדום צו דער בריטישער אַרב.-קאָנפערענץ.

ירושלים. (יט"א) דעם 2-טען יולי ה. י. עפענט זיך אין לאָנדאָן די צווייטע אלבריטישע ארבייטער-קאָנפערענץ. ארץ-ישראל וועט זיין פערטרעטען אויף דער קאָנפערענץ דורך דער „הסתדרות הכלליה" (אלגעמיינע יודישע ארבייטער-ארגאניזאציע) און „אחדות העבודה" (ארץ-ישראל'דיגע לאנדפּארטיי פון דעם פערבאנד פועלי-ציון פעראייניגט מיט צ. ס.) די ערשטע קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען זומער 1925 אין לאָנדאָן.

נאָך דער ערשטער קאָנפערענץ האָט דאָס סעקרעטאַריאט פונאַנדערגעשיקט צו די ארבייטער-פּארטייען און פערבאנדען אין גרויס-בריטאניען דעם פּראָטאָקאָל, וועלכער האָט צום סוף אויך ענטהאלטען פראגען און ענינים, וואָס זענען נוגע דעם פּאָליטישען סאציאלען לעבען אין די איינצעלנע לענדער. די פּארטייען און פערבאנדען זענען אויפגעפאָדערט געוואָרען ארויסצוזאָגען זיך שריפטליך זייער מיינונג און די תשובות וועלען ווערען פערעפענטליכט.

דער „וועד הפועל" פון דער „הסתדרות" האָט צוזאַמען מיט'ן „וועד הפועל" פון „אחדות העובדה" אחיי געשיקט קיין לאָנדאָן אַ'אויספיהרליכען מעמאראנדום, וועלכער גיט איבער דעם שטאַנדפונקט פון דער ארץ-ישראל'דיגער ארבייטערשאַפט, צו ביי קארדינאלע פראגען, וואָס זענען נוגע ארץ-ישראל, א) קאָלאָניאל-לענדער, מאנדאט, זעלבסטפערוואלטונג א. או. וו. ב) עמיגראציע, ג) סאָציאליזאציע.

אין דעם אויספיהרליכען מעמאראנדום ווערט געגעבען אַ פול בילד וועגען שטרעבונגען פונ'ם יודישען פאָלק אין ארץ-ישראל, די טעטיגקייט און ענטוויקלונג אין די לעצטע יאָהרען ווי אויך די אויפגאבע פון דער ארבייטערשאפט צו די דערמאנטע דריי פּראָבלעמען.

אַ יודישער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלעקטיוו אין כמעלניק.

מאָסקווע, (י.ט.א.) געוועזענע הענדלער און דעקלאסירטע אין כמעלניק האָבען אָרגאניזירט א לאנדווירטשאפטליכען קאָלעקטיוו. דער קאָלעקטיוו האָט בעקומען העכער 60 דעסיאטין ערד נישט ווייט פון שטאָט און די געביידע פון דער געוועזענער אגראָ-שול. די ערד האָבען די קאָלעקטיוויסטען בעארבייט אין משך פון 3 וואכען, אזוי, אז די ארומיגע פּויערים האָבען זיך ממש געחדוש'ט.

פאַר דער קירצער צייט האָט דער קאָלעקטיוו בעוויזען צו שאפען א גרויסען לעבעדיגען אינווענטאָר – 15 פערד א. א. וו. אויך זייה-מאשינען, אקערס און וואָגענס.

הילף פאַר די משפחות

פון די איבערוואַנדערער קיין בירא בידזשאַן.

מאָסקווע. (י.ט.א.) לויט דער השתדלות פון מינסקער געזערד האָט דער מינסקער שטאָטראט בעשלאָסען קומען צו הילף די משפּחות פון די אפּגעפאָהרענע קיין בירא-בידזשאַן.

די מיטגלידער פון די משפחות וועלען בעקומען אומזיסטע מעדיצין-הילף, וועלען אין דער ערשטער רייהע פערגיסטרירט ווערען אויף די ארבייטס-בירושעס און געשיקט ווערען דורך די בערזעס אויף ארבייט. די קינדער פון די איבערוואנדערער וועלען אָנקומען די ערשטע אין די קינדער-אנשטאלטען.

אַריינגעלאָזט קיין א"י.

ירושלים. 26. (יט"א טעלעגראפיש). לויט א פאָראָרדנונג פון לאָרד פּלומער איז אריינגעלאָזט געוואָרען קיין ארץ-ישראל דער רייכער אמעריקאנער יוד יוסף אלמאז. אלמאז איז נישט אריינגעלאָזען געוואָרען קיין ארץ-ישראל צוליב דעם, וואָס אין זיין וויזע איז נישט געווען אָנגעמערקט, צו וועלכער קאטעגאָריע עמיגראנטען אלמאז געהערט.

———:o:———

יוגאָסלאַוויע ערב מיליטערישער דיקטאַטור.

בעלגראד, 26. (ספּ. טעל.) אין די פּאָליטישע קרייזען האַלט זיך א הארטנעקיגער קלאנג, אז אין סערביען זאָל איינגעשטעלט ווערען א מיליטערישע דיקטאטור. א גאנצע רייהע מיניסטער-פאָרטפעלען זאָלען בעקומען גענעראלען. די ראדיקאליזירונג פון דער כאָרוואטישער בעוועגונג נעהמט וואָס ווייטער אָן אלץ א גרעסערען מאסשטאב. מ'רעדט וועגען דער פאָדערונג פון א ברייטער אויטאָנאָמיע פאַר כאָרוואטיע און פאַר א טייל פון סלאָוועניע.

פּאַלעסטינער קאָמוניסטען און דער אַראַבישער קאָנגרעס.

ירושלים, 26. (יט"א-טעלעגראפיש) די פּאלעסטינער קאָמוניסטען האָבען זיך בעמיהט אויסצונוצען דעם אראבישען קאָנגרעס פאַר אגיטאציע געגען דעם בריטישען מאנדאט. זיי האָבען ארויסגעגעבען אַ'אויפרוף, אין וועלכען זיי פאָדערען צו רופען אַ צווייטען קאָנגרעס אויפ'ן יסוד פון דעמאָקראטישע וואהלען. דער נייער קאָנגרעס זאָל בעשליסען אפּצושאפען די ענגלישע הערשאפט אין ארץ-ישראל, אפּשאפען דעם מאנדאט און די באלפור-דעקלאראציע. אַ קאָמוניסטישע רעזאָלוציע האָט זיך געווענדעט צום נייעם עקזעקוטיוו און פאָרגעלעגט מיטארבייט, די ווענדונג איז איבערגעשיקט געוואָרען צום בעטראַכטען אין אַ ספּעציעלער קאָמיסיע.

ירושלים, 26. (יט"א-טעלעגראפיש) ס'איז געשלאָסען געוואָרען דער קאָנגרעס פון די פּאלעסטינער אראבער, ס'זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס געגען אוועקגעבען די קאָנצעסיע אויף עקספּלואטירען דעם ים-המלח, געגען דער צו גרויסער צאָהל ענגלישע בעאמטע אין ארץ-ישראל און געגען פאָרצוג פאַר יודישע ארבייטער ביי פערשידענע ארבייטען. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען זיך צו בעמיהען אפּצושאפען דעם מעשר-סיסטעם, שאפען אַ'אגראר-באנק און צו פערראָפּלען דעם בירושעט פאר'ן בילדונגס-וועזען, אלס פאָרזיצענדער פון קאָנגרעס איז ווידער געוועהלט געוואָרען מוסא-קאדים-פּאשא. אלס וויצע-פאָרזיצענדער אַ קריסטליכער אַראבער און איינער פון דער אָפּאָזיציע.

די עקזעקוטיוו בעשטעהט פון 48 מיטגלידער פון זיי 12 קריסטליכע אראבער, די מעהרהייט פון דעם עקזעקוטיוו בעשטעהט פון דער מעסיגער ריכטונג. אַ טייל דעלעגאטען פון דער אָפּאָזיציע האָבען פערלאָזט די זיצונג, פּראָטעסטירענדיג געגען דעם נישט פאָרמעלען אדורכפיהרען די וואהלען. די סאָציאליסטען האָבען אָפּגעגעבען אַנ'ערקלערונג, אז די נייע עקזעקוטיוו ענטשפּרעכט נישט דער מעהרהייט פון אראבישען פאָלק.

נאָך איניגע טעג מעבעל אויספערקויף פון:

(בעטען, מאַטראַצען, נאַכט=שענקעלעך, טישען, בילאַרד=טישען א.אַ.)

צוזאַמען אָדער אין איינצעל-פערקויף צו זעהר ביליגע פּרייזען.

זאַוואַדזקאַ 11 פון 5–8 אָוונד. צו ערפאַהרען ביים וועכטער. זאַוואַדזקא 11

Dr. med.
A. Szmirgeld
נערווען-ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכטבעהאנדלונג
Cegielniana 6, tel. 51-89
יעדען טאָג פון 5—7 אָוונד
היילפּעדא-קורסען

W celu spopularyzowania Papierów Państwowych i umożliwienia szerszym sferom wzięcia udziału w nabywaniu ich

Bank Handlowy w Łodzi, Spółka Akcyjna

Aleje Kościuszki 15

nabywa DOLARÓWKI

na rachunek osób trzecich za **minimalną wpłatą**, przyczem od chwili wpłacenia zadatku **prawo** do ewentualnej **wygranej całkowicie przechodzi na nabywcę.** 543

א טיכטיגער
יונגערמאַן
בעקאַנט אין דער
קאָנפעקציע=בראַנזשע
ווערט געזוכט ביי דער
פירמע „גורני באַזאַר"
פּיעטריקאָווער 294,
אין רוגאָווע געוועלב

וואָרנונג!

אזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאכטע פעלד=בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אז די

עכט= פאַטענטירטע **בעטען** עכט= פאַטענטירטע

זענען פערזעהן נור מיט דער שוץ-מארקע

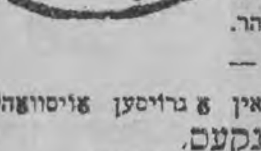

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס.
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פאַלאַווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. זעמטליכע רעפּעראַטורן.

הערט! לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

די סבה
דער פערלוירענער בטחון.

אויף דעם אַלפּויליש־יודישען ראָקטוירים־צו־זאַמענפאָהר אין וואַרשאָ איז צווישען אַנדערען געהאַלטען געוואָרען אַ רעפעראַט וועגען זעלבסטמאָרד ביי יודען.

דער רעפערענט, ד״ר ווירשובסקי האָט אָנגעוויזען, אַז די עפּידעמיע פון זעלבסטמאָרדען ביי יודען האָט נישט קיין גלייכען אין דער יודישער געשיכטע. ווען יודען האָבען איבערגעלעבט די שרעקליכסטע נאַציאָנאַלע קאַטאַסטראָפעס האָט די פערצווייפלונג נישט געבראַכט צו קיין עפּידעמישע זעלבסטמאָרדען.

די סיבה דערפון — האָט ד״ר ווירשובסקי דערקלערט — איז געווען, ווייל די יודישע רעליגיעזע עטיק האָט געשאַפען אַ צוים צו זעלבסטמאָרדען. דער „מאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הבא״ איז דער גרונד־געדאַנק פון דער יודישער עטיק.

איצט אָבער איז די יודישע נאַציאָנאַלע עטיק אין גלות, די רעליגיעזע געפיהלען זענען אויסגעוועפּט געוואָרען, און מחמת ס׳איז נישטאָ קיין נאַציאָנאַלער אידעאַל, וואָס זאָל זיין אַן׳אינהאַלט, אַ לעבענס־בערעכטיגונג ביי דעם יודישען מענשען, האָבען מיר זיך דערלעבט, אַז דער מין זעלבסטמאָרד ביי יודען האָט אָנגענומען אַן׳עפּידעמישען כאַראַקטער.

מיר זענען עדות פון אַ רייה זעלבסטמאָרדען, וואָס זענען אַ פועל־יוצא פון מיסערפאָלגען אין געשעפטס־ענינים.

סיי אין דער גרויסער שטאָט, סיי אינ׳ם קליינעם שטעטעל „נעהמען זיך יודען דאָס לעבען״ — דאָס שפּיל׳ע לעבען, דאָס פער׳מיאוס׳טע לעבען, וואָס אונזער דיכטער האָט דערויף געשטעלט אַ האַרבע פראַגע:

„אַז דאָס איז לעבען,
טאָ וואָס איז טויט?״

אמת דער רעפערענט האָט זיך אויך אָפּגעשטעלט אויף דער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע און אָנגעוויזען, אַז אַ גרויסער חלק אין די זעלבסטמאָרדען ביי יודען האָבען טאַקי די שווערע בעדינגונגען, אין וועלכע מיר לעבען, אָבער —

די דאָזיגע צוויי מאָמענטען, וועלכע זענען דאָ געבראַכט געוואָרען (אָפּשוואַכונג פון רעליגיעזען צוים און שווערע עקאָנאָמישע בעדינגונגען) זענען, דאַכט זיך, נישט דער עיקר־סיבה.

די סיבה איז גיכער ווי אַלץ די צושרויפונג פון יודישען משפחה־לעבען, די מחיצה, וואָס איז געשאַפען געוואָרען צווישען עלטערען און קינדער— די ענטוישונג, — בעוואוסטזיניגע, צי אונטער בעוואוסטזיניגע, — אין דעם קאָנקרעטען עולם־הבא —

די ענטאַרטונג פון יודישער ריינליכקייט, עטישער טהרה אויפ׳ן חשבון פון דער אַסימילאַציע־מישונג, ווען דער שטאַם איז אָפּגעשוואַכט, און די צווייגען האָבען נישט קיין אָנהאַלט און קיין אינהאַלט — אָטאָ דאָס מוז ברענגען צו דער ערשיינונג פון זעלבסטמאָרד־באַציל, וועלכער איז בכוח אַרורכצופרעסען אַפילו אַזאַ קראַפט און ענערגיע, ווי ס׳איז לעת עתה געווען דער יודישער בטחון.

מיר האָבען לעת עתה געהאַט טראַדיציעס, און צווישען זיי, טאַקי די מעכטיגע טראַדיציע פון בטחון.

כל זמן אָבער דער דאָזיגער יסוד הויבט זיך אָן צו וואַקלען, און אָנשטאָט אונטערלעהונג קווי־לערט מען אונטער די פיס פון דעם מלחמה־אויס־געפייניגטען יודען אידעען־ערוואַצען — ווערט מען, זעלבסטפערשטענדליך, געשטרויכעלט, און דער רוי־אינירטער „עולם הבא״ פיהרט צו צו אַ חורבן עולם הזה.

מן.

———:0:———

וול. זשאַבאָטינסקי אין דאַנציג.

דאַנציג, (י.ט.א.) דער דאַנציגער י.ט.א.־קאָרעספּאָנדענט ווערט געוואויר פון אַ זיכערער קוועלע, אַז וול. זשאַבאָטינסקי וועט אָנטיילנעהמען אין דער קאָנפערענץ פון „תרבות״, וועלכע קומט פאָר דעם קומענדיגען זונטאָג און מאָנטאָג, דעם 1־טען און 2 טען יולי ה. ח. אין צאָפּאָט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט זשאַבאָטינסקי׳ס אָנקומען קיין דאַנציג ווערען אין די היגע יודישע קרייזען געמאַכט הכנות צו אַ פייערליכען קבלת פנים פאַר דעם חשוב׳ן גאַסט.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען־ צון קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין דער לעשניצע זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

מעשה „איטאַליאַ״
פון אָנהויב ביז צום סוף.

די נאַכט פון שבת אויף זונטאָג דעם 15־טען אַפּריל. אויפ׳ן מילאַנער פליה־פּלאַץ איז לערנ, די מאַסען ניגיריגע האָבען שוין לאַנג פערלאָזען דעם פּלאַץ. איבערצייגענדיג זיך, אַז „איטאַליאַ״ וועט די דאָזיגע נאַכט זיך נישט לאָזען אין וועג אַריין. מ׳האָט זיי אָבער אָפּגענאַרט, קורץ נאָך האַלבע נאַכט האָבען זיך אָנגעצונדען די פּראָושעקטאָרען. פון די גרויסע טויערען רוקט זיך אַרויס אַ ניגאַנטיש געשפּענסט, דאָס איז „איטאַליאַ״, באַלד וועט זיך לאָזען אויף דער רייזע.

עס רוישען די מאָטאָרען, זיי שטערען די פייערליכע שטילקייט פון דער חייבער איטאַליענישער נאַכט און פערטויבען די לעצטע געזעגענונגס־ווערטער. פּלוצלונג דערהערט זיך די קאָמאַנדע, ס׳ווערען געמאַכט אַלע פאָרבערייטונגען, דער גיגאַנט הויבט זיך אויף אין דער לופט און ווערט ביסלעכווייז פערלוירען אין דער ברייטקייט פון פרעכטיגען לאַנדשאַפט. הינטער ליגט דער שלאָפענדיגער מילאַן און די „איטאַליאַ״ בעהאַלט זיך אין קאָרידאָר פון דער קייט פון די פּיעמאָנט־בערג.

וייט געזעגענט איהר אַלע, זיי געזעגענט מילאַן, זיי געזעגענט איטאַליאַ.

16 מענשען האָבען געווענדעט זייערע געדאַנקען אויף צפון, דאָרט וואַרט אויף זיי רוהם, דאָרט וועלען זיי ווערען העלדען.

דער ערשטער עטאַפּ איז דאָס קליינע פּרייסישע שטעטעל שטאָלפּ ביים באַלטישען ים. ביז אַהער איז „איטאַליאַ״ געפלויגען 23 שעה און דאָ דאַרף זי רוהען 17 טעג און וואַרטען אויף אַ גינסטיג וועטער. די מאַנשאַפט וואַרט מיט בענקשאַפט אויף אַ בעפעהל אָפּצופאָהרען. דעם 3־טען מאַי פאָהרט „איטאַליאַ״ אַרויס פון שטאָלפּ. דער פריה־מאָרגען פון קומענדיגען טאָג בעגריסט די „איטאַליאַ״ שוין אין דעם קאַלטען נאָרוועגישען שטעטעל וואַדזאָ. וואַדזאָ איז סוף פון דער וועלט, אַ געפרוירען קליין שטעטעל, וועלכעס ווייס קיינמאָל נישט פון דער ברענענדיגער זומערדיגער זון.

אויף צומאָרגענס האָט „איטאַליאַ״ פערלאָזען דעם נישט גאַסט־פריינדליכען וואַדזאָ. איצט פיהרט דער וועג איבער׳ן אָקעאַן. ס׳בלאָזט אַ קאַלטער ווינד. איבער׳ן ים שווימען אייז־בערג. דאָס איז נישט מעהר דאָס וואַרימע איטאַליע.

לאַנגזאַם געהען דורך 20 שעה. פונדערווייטענס צייכנען זיך אַרויס דורך דעם נעפּעל די שטיינענדיגע בערג. מיט די שאַרפע שפּיצען, דאָס איז שפּיצבערג, ער איז נישט גאַסטפריינדליך, שניי, שניי און אייז, ס׳איז קיין אָנצייכענישען פון זומער. דער טערמאָמעטער בעווייזט 2 גראַד פראָסט.

„איטאַליאַ״ מיירט אוים די שטיין־בערג, ריכטענדיג זיך אויף צפון־מערב פון דער אינזעל. דאָ דאַרף זיך „איטאַליאַ״ ווידער אָפּרוהען. אין עטליכע שעה אַרום איז שוין נאָבילע געשטאַנען אויף דער יבשה אין אַ קרייז פון געפרוירענע צייטונגס־מענשען. נאָבילע האָט געזאָגט: די אומזיכערע צייט איז שוין פאָראיבער. נאָכדעם ווי „איטאַליאַ״ האָט פערענדיגט די צווייטע טייל געפעהרליכע פון איהר רייזע אָהן שום אינצידענטען, קענען מיר רוהיג צוטרעטען צו דערגרייכען אונזער ציל. מ׳וועט אַוועק אַ וואָך, אָדער אפשר עפּים מעהר און מיר וועלען זיך אַראָפּלאָזען אויפ׳ן פּאָל...

מיר וועלען זיך נישט אָפּשטעלען אויף די צופאַלען פון נאָבילעס רייזע אויף דער פראַנץ־יאָזעף־ערד אָדער אויף דער ערד פון ניקאָלאַי דעם צווייטען, אָבער נאָבילע האָט זיך זיין רייזע אויפ׳ן פּאָל נישט אַזוי לייכט איינגעגעבען, צוליב׳ן שלעכטען וועטער האָט די רייזע געמוזט כסדר אָפּגעלעגט ווערען און ערשט דעם 23־טען מאַי איז דאָס וועטער געוואָרען ערטרעגליך און נאָבילע האָט זיך אויף זיין „איטאַליאַ״ אויפגעהויבען איבער קינגסביי. די אַנדערע נאַכט האָט „איטאַליאַ״ דערגרייכט דעם צפון־פּאָל. די ידיעה וועגען דעם האָט די ערשטע בעקומען די הילפס־שיף „סיטאַ־דע־מילאַנאָ״, וועלכע איז געווען פעראַנקערט אין קינגסביי. די באַזינע שיף איז געווען אין כסדר׳דיגען קאָנטאַקט מיט „איטאַליאַ״ און פון דאַנען האָבען זיך די קאָרעספּאָנדענטען דערוואוסט.

דעם 25־טען מאַי, 12 אַ זייגער מיט 8 מינוט איז „איטאַליאַ״ אַדורכגעפלויגען דעם פּאָל. דער שטאַרקער שניי־שטורם האָט נישט ערלויבט אַרויסצוזעצען דאָרט אימיצען פון דער עקספּעדיציע. דאָס צווייטע מאָל איז „איטאַליאַ״ אַדורכגעפלויגען דעם פּאָל, 1 אַ זייגער מיט 10 מינוט ביינאַכט און נאָבילע האָט געהייסען אַראָפּוואַרפען די פאָהן פון דער שטאָט מילאַן און אַ גרויסען אייזערנעם צלם, וועלכער איז געהייליגט געוואָרען דורכ׳ן פּויבסט, די מיסיע איז פערענדיגט געוואָרען און די לופט־שיף האָט זיך אומגעקעהרט צוריק.

אַ געוואַלדיגע פרייד האָט געהערשט אויף דעם אינזעל. די צייטונגס־קאָרעספּאָנדענטען האָבען אויפגעגעבען בעגייסטערטע דעפּעשען, אויף „סיטאַ־דע־מילאַנאָ״ האָט מען געיובעלט, קיינער איז נישט געווען אויפמערקזאַם אויף דעם אונגעהויערען שטורם, וואָס האָט זיך מיטאַמאָל אויפגעהויבען, דער ווינד האָט זיך געשטאַרקט, בלאָזענדיג מיט אַן׳אונגעהויערער קראַפט אין דער צייט פון וואַנען ס׳האָט געדאַרפט אָנקומען די לופט־שיף. פּלוצלונג האָט דער ראַדיאָ־טעלעגראַף מיטגעטיילט, אַז „איטאַליאַ״ קעמפט מיט שטאַרקע נעגען־ווינדען. די בעוועגונג איז זעהר אַ שווערע. די שיף מאַכט קוים 40 קילאָמעטער אַ שעה, דער באַלאָן ווערט בעדעקט מיט אַ שיכט פון אייז.

דער שטורם האָט געבושעוועט און געריסען די אַנטענעס פון דער שיף, די ראַדיאָ־טעלעגראַפיסטען האָבען אין זעהר בורקע ווייטער געהאַט דעם קאָנטאַקט מיט „איטאַליאַ״, די ידיעות זענען געווען טרויעריגע. „די לופט־שיף קען נישט קעמפען מיט דעם שטורם, מיר אַרבייטען מיט די לעצטע כוחות״. די לעצטע טעלעגראַמע איז געווען: „ס׳איז קאַליע געוואָרען איין מאָטאָר, מיר געהען נישט פאָראויס״, דערנאָך איז אַלץ שטיל געוואָרען. קיינער האָט נישט געהאַלט דער ערשטער אַרויסברענגען דאָס וואָרט פאַר׳ן מויל, אפשר אַ קאַטאַסטראָפע?

12 טעג ביז 7 יוני האָט געהערשט טרויער אויף „סיטאַ־דע־מילאַנאַ״, טאָג און נאַכט אָהן איבערייס האָבען די ראַדיאָ־טעלעגראַפיסטען געוואַרט אין זייערע בודקעס, בעמיהענדיג זיך צו פערבינדען מיט גענעראַל נאָבילע. אָבער אומזיסט. די לעבענסלוסטיגקייט און פרעהליכקייט פון די איטאַליענער איז פערשוואונדען. די זשורנאַליסטען האָבען פערגליכען די „סיטאַ־דע־מילאַנאַ״ צו אַ קיהל־שטיבעל. אז אין דער דאָזיגער צייט האָט די טרויעריגע בשורה זיך שוין געהאַט פערשפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט און צוזאַמען דערמיט דער פערלאַנג צו ברענגען הילף. נישט נאָר אין איטאַליען האָבען זיך פיבערהאַפט געגרייט הילפס־עקספּעדיציעס, נאָר ס׳האָט אויך אָנטיילגענומען נאָרוועגען, שוועדען, דענעמאַרק, פראַנקרייך און רוסלאַנד, אָבער אַלע זענען געשטאַנען פאַר דער רעטעניש: — וואו דאַרף מען זיי זוכען.

די לעזונג פון דער רעטעניש איז געקומען אַליין פאַר זיך. די ראַדיאָ־אַמאַטאָרען אין רוסלאַנד, שוועדען און דייטשלאַנד האָבען אויפגעכאַפּט הילפס־רופען, וואָס האָבען נאָר געקענט שטאַמען פון נאָבילע׳ן. אין די ראַדיאָגראַמען האָט זיך גערערט וועגען דער פראַנץ־יאָזעף־ערד, וועגען פּעטערמאַן־ערד, אָבער ס׳איז אַלץ גאָרנישט קלאָר געווען. ערשט דעם 7־טען יוני איז ווידעראויפגעלעבט געוואָרען אויף „סיטאַ־דע־מילאַנאַ״, די ראַדיאָ־סטאַציע פון דער שיף האָט זיך ענדליך איינגעגעבען זיך צו פערבינדען מיט נאָבילע, ער לעבט ווירקליך.

וואָס איז געשעהן מיט „איטאַליאַ״? דעם 25. מאַי, 10 אַ זייגער אינדערפריה איז „איטאַליאַ״ געפלויגען אין אַ שטאַרקען שטורם אויף דער הויך פון 500 מעטער. די ראַדיאָ־פערבינדונג מיט קינגסביי איז איבערגעריסען געוואָרען, צוליב דעם, וואָס דער ווינד האָט אַראָפּגעריסען די אַנטענע. אַ שיכט אייז האָט בעדעקט די לופט־שיף און זי האָט אָנגעהויבען צו זינקען, דאָס פאַלען האָט געדויערט נישט מעהר ווי 2 מינוט. ביים אָפּשלאָגען זיך אין אייז, האָט זיך איין קאַבינע אָפּגעריסען און דער באַלאָן מיט דער צווייטע קאַבינע הויבט זיך ווידער אויף און ווערט געיאָגען דורכ׳ן ווינד אין דער מזרח־ריכטונג. נאָר דורך אַ נס זענען די אָפּגעריסענע פּאַסאַזשירען געבליבען לעבען, זיי זענען 9 מענשען צוזאַמען מיט נאָבילע, צווייפערוואונדעטע, נאָבילע אַליין איז קאָנטוזירט אין אַ האַנד און אַ פוס.

אַ וויסטע און פערפרוירענע מדבר רינגעלט

(ווייטער זעה 6־טע זייט).

אַן׳אינטערעסאַנטער קלוב אין בערלין,
וואו עס זענען פעראייניגט אַלע פרעסער.

„פרעסער פון גאַנץ דייטשלאַנד, פעראייניגט זיך!״

אונטער דעם לאָזונג האָט זיך דאָ נישט לאַנג צוריק אין בערלין געגרינדעט אַ קלוב מיט׳ן נאָמען „גאַסטרעא״.

דער ניי־געגרינדעטער קלוב— דאָס איז אַזאַ מין פּרעסאַרניע, וואָס עטליכע דייטשען, וועלכע האַלטען שטאַרק פון דער אכילה, האָבען געגרינדעט.

די גרינדער, צווישען וועלכע עס געפינט זיך אויך אַ בעקאַנטער דייטשער הומאָריסט, אַלפרעד ריכאַרד מייער, זאָגען, אַז דער קלוב איז דורך זיי בעגרינדעט געוואָרען נישט צוליב דער פשוט׳ער הנאה פון עסען, נאָר זייער ציל איז אַן׳איידעלערער: זיי ווילען אויפלעבען די אַמאָליגע צייטען, בעת מענשען זענען נאָך געווען פיינשמעקער אין הלכות־אכילה און האָבען הנאה געהאַט פון אַ גוטען ביסען. זיי ווילען, זאָגען זיי, אויסלערנען דעם עולם געפינען אַ טעם אין עסען, האָבען הנאה פון ריינע און געשמאַקע שפּייזען, און נישט אָפּעסען שהי־פּהי, אַבי נאָר אָנפּאַקען דעם מאָגען.

צו דעם צוועק איז דאָס געגרינדעט געוואָרען דער מערקווירדיגער קלוב. די מיטגלידער פון דעם קלוב וועלען זיך עטליכע מאָל אַ וואָך צוזאַמענקומען, צוזאַמען שטודירען די קאָך־קונסט און די עס־קונסט פון אַלע פעלקער, לייענען ביכער וועגען דעם, ווי און וואָס מען עסט אין אַלע ווינקעלעך פון דער וועלט, און פון די אַלע זאַכען אויסאַרבייטען עפּעס אַזעלכע נייעסען, וואָס ביז איצט האָט נאָך קיינער אַזוינס נישט געגעסען.

דאָס אויסשטודירען די פערשידענע געריכטען דאַרף נישט ווייניג צייט אַוועקנעמען. פון איין מיטאָג ביז׳ן אַנדערען דאַרף נעמען דריי חדשים, בין די מיטגלידער וועלען דורכנעמען דעם שטודיום פון דער קאָך־קונסט און צוזאַמענשטעלען פערשידענע נייע מאכלים, און איינמאָל אין דריי חדשים אָרדענט דער קלוב איין פאַר זיינע מיטגלידער אַ פּאַראַדנעם מיטאָג, צו וועלכען עס ווערען צוגעגרייט די אַלע נייע געריכטען, וואָס מען האָט אין פערלויף פון די דריי חדשים אויסשטודירט.

מיט איינינע טעג צוריק איז פאָרגעקומען דער ערשטער מיטאָג פון דעם קלוב „גאַסטרעא״ (דער נאָמען שטאַמט פון די ווערטער „גאַסטראָנאָמיע״ און „גאַסטראָסאָפּיע״ — די „קונסט פון אכילה״ און די „לעהרע וועגען אכילה״). דער מיטאָג איז פאָרגעקומען אין דער דירה פון פאָרזיצער, דעם אויבענדערמאָנטען שרייבער אַלפרעד ריכאַרד מייער.

בעת׳ן מיטאָג זענען אַלע פענסטער פון שטוב געווען פערהאַנגען, און דער גרויסער שפּייז־צימער איז בלענדענד בעלויכטען געווען נאָר דורך גרויסע וואַקסענע ליכט, וועלכע האָבען געברענט אין פּילצאָליגע רייכע ליוסטרעס. „ביי ליכט־בעלויכטונג, — זאָגען די פרעס־קינסטלער, — עסט זיך געשמאַקער״...

אַרום טיש זענען געזעסען אַ מאַן 30, פון די ערשטע גרינדער פון קלוב, אַלץ מענשען פיין אָפּגעקאָרמעטע. פאַר יעדענס פּלאַץ איז, אַחוץ זיינע טעלער, גאָפּעל־מעסער און סערוועטקע, נאָך געלעגען אויפ׳ן טיש אַ קליין ביכעלע, וואָס מען האָט ספּעציעל אָפּגעדרוקט צו דעם מיטאָג נאָר אין 30 עקזעמפּלאַרען. אין דעם ביכעלע זענען געווען מיט גאָלדענע בוכשטאַבען אָפּגעדרוקט די נעמען פון די געריכטען, וואָס מען וועט היינט דערלאַנגען צום טיש, און צו יעדען געריכט איז נאָך געווען צוגעגעבען אַ ברייטע דערקלערונג, און ווער פון די מיטגלידער עס האָט איהם צוגעטראַכט. קיין פרויען טאָרען ביים טיש נישט זיצען, די בעדינטע זענען אויך נאָר מענער, ווייל לויט דער מיינונג פון די גרינדער פון קלוב, ציהען פרויען אָפּ די אויפמערקזאַמקייט פון די מענער, וואָס זיצען ביים טיש, און אַזוי אַרום קאָנען שוין די עסער מעהר נישט האָבען די אמת׳ע און ריינע הנאה פון די שפּייזען און פון די ווינען.

איידער מע זאָל איז צוגעטראָטען צום עסען, האָט דער פּרעזידענט געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט אויפגעוויזען די וויכטיגקייט פון אויסלערנען מענשען עסען, און וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון עסען מיט אַ טעם. ער האָט ענטוויקעלט אַ גאַנצע פילאָזאָפיע פון פרעסעריי און ער האָט בעוויזען, אַז אויף דעם שטעהט די וועלט. נאָכדעם האָבען די דינערס פונאַנדערגעטראָגען די שפּייזען, און דער עולם האָט זיך געשמאַק גענומען צו דער אַרבייט.

און וואָס איז דאָרטען נישט געווען אויפ׳ן טיש? מען האָט צוזאַמענגעשלעפּט אַלע פישען פון דער וועלט, מיט כלערליי עופות, מיט פירות, מיט געבעקס, מיט ווינען, מיט דעליקאַטעסען, און מען האָט דאָס אַלץ צוזאַמענגעשלעפּט און צוזאַמענגעמישט, און יאָגענדיג זיך נאָך נייע געשמאַקען און נאָך נייע טעמים, האָט מען געגעסען פירות מיט פיש, ליאָרעס מיט פלייש, זויערמילך מיט ווין, אינ־ריקעס מיט קאָנפעקטען, און ס׳איז אַרויסגעקומען אַזאַ מין מישמאַש, אַז דער אויבערשטער זאָל רחמנות האָבען! די מיטגלידער פון דעם קלוב מוזען האָבען אייזערנע מאָגענס, אַז זיי האָבען דאָס אַלץ אויסגעהאַלטען!

ביליג האָט דער בעריהמטער מיטאָג אויך נישט געקאָסט. און קיין מיטאָג, וואָס דער קלוב אָרדענט איין איז נישט ביליג. כדי צו ווערען אַ מיטגליד אין דעם פרעסער־קלוב מוז מען איינצאָהלען 400 מאַרק און דערצו מוז נאָך יעדער מיטגליד צאָהלען צוואַנציג מאַרק יעדען מאָנאַט און דערפאַר בעקומט ער פיר מאָל אין יאָהר מיטאָגען, דאָס מאַכט אויס 160 מאַרק אַ מיטאָג (בערך 40 דאָלאַר), און דאָס קאָנען זיך נישט אַלע ערלויבען, ווייל דער פיינסטער מיטאָג אין אַ בערלינער רעסטאָראַן קאָסט אויך נישט מעהר ווי 8—10 מאַרק, און צוליב

(ענדע—זעה 7־טע זייט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

27 מיטוואָך — ט' תמוז תרפ"ח

יוני

זון-אויפגאַנג 3.18
זון-אונטערגאַנג 8.00

פאָבאָר פון יאהרגאַנג 1907 און פון די יאהרגענג 1904—1893.

(ם) מאָרגען דעם 28. יוני קומט פאָר אין לאָדז דער פאָבאָר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1907 און די יאָהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט געשטאַנען פאַר קיין פאָבאָר-קאָמיסיע; די מיט „אָדראָטשעניעס" פון 1905 און 1906, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאָהרגענג 1908, 1909 און 1910.

מאָרגען דאַרפען זיך פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (פאָמאָרסקא 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 8-טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות W פון Wi, Z, Ż.

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָוואַ 34). די פאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1907 וועלכע האָבען מחמת וויכטיגע סיבות (קראַנקהייט) נישט געקאָנט זיך צושטעלען צו דער קאָנטראָלע אין דעם בעשטימטען טערמין, וועלכע וואוינען אין 1, 4, 10, 12 און 14 פאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) דאַרפען זיך שטעלען אַלע יאָהרגענג פון 1883 ביז 1904 איינשליסליך, ד. ה. די אַלע, וואָס האָבען זיך לעת-עתה נישט צוגעשטעלט צו קאָנטראָל-קאָמיסיעס און נישט רעגולירט זייער פערהעלטניש צום מיליטער-דינסט, וועלכע וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאָמיסאַריאַט.

די אַלע אויבען-אויסגערעכענטע זענען מחויב צוצושטעלען זיך אויף די קאָמיסיעס פינקטליך 8 אַ זייגער אין אַ ניכטערען צושטאַנד, ריין-געוואַשען, מיט פערזענליכע דאָקומענטען אָדער בעשייניגונגען אַרויסגעגעבען דורך דער פאָליציי, וואָס בעשטעטיגען די פערזענליכקייט, מיט אָדראָטשעניע-פאַפירען, ווי אויך מיט רעגיסטראַציע-שיינען, אַרויסגעגעבען דורכ'ן מאַגיסטראַט.

לוקסוס-שטייער.

(ם) אויף דער עהרענעכטיגער זיצונג פון דער פינאַנץ- און בודזשעט-קאָמיסיע איז אָנגענומען געוואָרען דער נייער סטאַטוט וועגען שטייער פון לוקסוס-וואוינונגען. לויט דעם סטאַטוט, וועלען וואוינונגען, וועלכע בעשטעהען פון מעהר צימער, ווי פערזאָנען, בעלאַסטעט ווערען מיט אַ שטייער פון 6,25 ביז הונדערט פראָצענט פון דעם דירה-געלד.

דער סטאַטוט דאַרף בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן שטאָט-ראַט.

פאָליציייִשע אויפזיכט אויף די דאַטשעס.

(ם) ווי מיר דערוויסען זיך, שיקט די לאָדזער סטאַראָסטווע צו אַלע פאָליציי-פאָסטערונקעס אויף די זומער-וואוינונגען פאַרשריפטען, וועגען אָפּהיטען די זיכערקייט פון די לעטניקעס.

לאָדזער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט

אויף די נאַציאָנאַלע פייערליכקייטן אין לעטלאַנד.

(—) צו די גרויסע נאַציאָנאַלע פייערליכקייטען, וואָס ווערען איצט איינגעאָרדענט אין לעטלאַנד, האָט די לעטישע רעגירונג איינגעלאַדענט פרעסע-פאָרשטעהער פון דער גאַנצער וועלט. אויך דער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט אין פוילען האָט בעקומען אַן איינלאַדונג צו שיקען קיין לעטלאַנד עטליכע דעלעגאַטען. צווישען די פוילישע דעלעגאַטען געפינט זיך אויך דער פאָרשטעהער פון לאָדזער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט רעד. יאַגאַטשעווסקי.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) מ. ליפעץ (פיעטריקאָווער 195); ע. מילער (פיעטריקאָווער 46); וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15); פערעלמאַן (ציגעל-גאַס 64); ניעזיראַווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); ס. יאַנקעלעוויטש (אַלטשטאַדט 9).

שטאָט-ראַט פּראָטעסטירט

געגען העכערן דאס דירה-געלד פון 1-צימערדיגע וואוינונגען.

אין שטאָדט-ראַט איז נעכטען געווען שוין זומערדיג, עטליכע ראַטמענער זענען פערהאַלטען געוואָרען אין דער היים דורך דער גריפע, אַנדערע זענען שוין געווען אויף אורלויב און די, וואָס זענען געקומען אויף דער זיצונג, זענען געווען מיד, און שלעפעריג צוליב דער גרויסער היץ. האָבען זיך טאַקע די רעדנער געצויגען שלעפעריג און מיד, הגם אויף דער טאָג-אָרדנונג האָבען זיך געפונען זעהר וויכטיגע פראַגען.

א שטיקעל אויפלעבונג אין די רעדעס איז נאָר געוואָרען בעת'ן בעטראַכטען דעם רעגירונגס-פאָרשלאַג פון די סאָציאַליסטישע פראַקציעס רעפערירט דורך ראַטמ. האָלענדערסקי, אַז דער שטאָדט-ראַט און מאַגיסטראַט זאָלען פּראָטעסטירען געגען העכערן דאָס דירה-געלד אויף וואוינונגען פון 1 צימער און קיך. געגען דעם פאָרשלאַג האָבען די קרויסנעוואָגט די פאָרשטעהער פון די חזיר-בעזיצער פאַנאַנאַסקי, שאָט און אינוש. פאַלאַשעווסקי, דער פאָרשלאַג איז דאָך אָנגענומען געוואָרען.

ראַן איז אויך אָנגענומען געוואָרען דער רעגירונגס-פאָרשלאַג פון ראַטמ. פּאַוולאַק, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל נעהמען אונטער זיין שוץ די קברים פון די געפאַלענע אין קאַמף מיט'ן צאַריזם.

וייטער זענען פסדר, כמעט אָהן דיסקוסיעס אָנגענומען געוואָרען די פאָרשלאָגען: 1) צו נעהמען אַ הלואה פון „באַנק-גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ" אין דער הויך פון 24 און אַ האַלבען מיליאָן זלאָטים אויף אינוועסטיציע-צוועקען (אַ קאָנטאָ אויף דער אַמעריקאַנער הלואה), 2) צו נעהמען ביי דער קאָמונאַלער באַנק אַ הלואה פון 1 מיליאָן זלאָטים אויף בויען אַ שול-בנין און ובערפאַר אָפריינינגען דאָס הויז אויף עוואַנגעליצקאַ 18, וואָס געהער צו דער דערמאָהנטער באַנק 3) צו נעהמען אַ הלואה פון 2 מיליאָן זלאָטים אויף בויען אַרבייטער-הייזער פון די קאָנטינגענט-סומען, וועלכע געפינען זיך אין רשות פון קאָמיטעט פונאַנדערצובויען די שטאָדט, 4) נעהמען אַ רעגירונגס-הלואה פון 500 טויזענד זלאָטים אויף צו בויען ספּאָרט-איינריכטונגען 5) קויפען 150 מאָרגעס לאַנד הינטער קאָנסטאַנטין אויף אויסצובויען אַ גרויסע שפּאָרטישע מעכאַנישע ציגעל-פאַבריק 6) פערלענגערען די אַגרושעיא-גאַס און צו דעם צוועק אָפּקויפען עטליכע נויטיגע פלעצער 7) נעהמען אַ שטייער פון לוקסוס-וואוינונגען און 8) פעראייניגען דאָרט, וואו ס'איז שוין מעגליך, די הייזער מיט דער אַדורכגעפיהרטער קאַנאַליזאַציע. האַלב צוועלף ביינאַכט איז די זיצונג געשלאָסען געוואָרען.

נאוועליזירן דאס געזעץ וועגען אינדוסטרי-רעכט.

פאָרשלאַג פון לאָדזער מאַגיסטראַט.

(2) דער לאָדזער מאַגיסטראַט איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ פאָרשלאַג צו דער צענטראַל-מאַכט וועגען נאָוועליזירען די פעראָרדנונג פונ'ם מלוכה-פרעזידענט פונ'ם 7-טען יוני 1927 וועגען דעם אינדוסטריע-רעכט.

דער מאַגיסטראַט לעגט פאָר די נאָוועליזאַציע אין דעם זין: 1) די האַנדווערקער, וועלכע פיהרען אַ ווערקשטאַט מוזען מעלדען וועגען דעם דער מאַכט, נאָר אויב אַזאַ מעלדונג איז נישט אַריינגעפלאָסען, הייסט עס נישט, אַז מען דאַרף שטעלען שטערונגען אין פיהרען דעם וואַרשטאַט, 2) אָפּשאַפען דעם צוואַנג צו הייזירען די ערלויבענישען אויף וואַנדער-האַנדעל (הויזירערי); 3) ערלויבען זיך צו בעשעפטיגען מיט אינדוסטריע, פערזאָנען וועלכע בעזיצען נאָך ביז איצט נישט, — נישט צוליב זייער שולד, — קיין פוילישע בירגערשאַפט; 4) איבערגעבען די פונקציע פון דער אינדוסטריע-מאַכט די זעלבסטפערוואַלטונגען און 5) איבערגעבען די שוץ איבער די יוגענדליכע (טערמינאַטאָרען) דער אַרבייטס-אינספּעקציע.

עס פערשאַרפט זיך דער שטרייק אין פאָזנאַנסקי'ס פאַבריק.

(2) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָבען נעכטען פערשטרייקט די אַרבייטער פון דער שפּינעריי פון י. ק. פאָזנאַנסקי'ס פאַבריק (אויף אָגראָדאָוואַ גאַס), צוליב אַ רעאָרגאַניזאַציע פון דער אַרבייט, וועלכע האָט זיך שלעכט אָפּגערופען אויף די אַרבייטער.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די אַרבייטער. די אַרבייטער-דעלעגאַטען האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער קאָנפערענץ, וועלכע איז פאָרגעקומען אין אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט און וועלכע האָט געהאַט אַ נעגאַטיווען אויסגאַנג.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען נישט צוצוטרעטען צו דער אַרבייט, ביז די דירעקציע וועט נישט צוריקציהען די פעראָרדנונג.

צוליב'ן שטרייק אין דער שפּינעריי, האָט זיך אָפּגעשטעלט די אַרבייט אין דער וועבעריי, און אויב דער שטרייק וועט רווערען וועט זיך מוזען אָפּשטעלען אויך די אַפּרעטור.

אין די בעקערייען מוז זיין ריין!

(ט) ווי בעוואוסט זענען אין אַלע לאָדזער בעקערייען, אויף דער פעראָרדנונג פון דער צענטראַל-מאַכט, אַדורכגעפיהרט געוואָרען סאַניטאַרע אינספּעקציעס, און די בעקערייען, וואו די קאָמיסיע האָט איינגעפונען אַן אַנטיסאַניטאַרען צושטאַנד, זענען בעשטראָפט געוואָרען און איניגע אפילו געשלאָסען געוואָרען.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט די קאָמיסיע ווידער בעזוכען די בעקערייען, וועלכע זענען בעשטראָפט געוואָרע פאַר אַן אַנטיסאַניטאַרען צושטאַנד. פון זייערע בעקערייען די קאָמיסיע דאַרף פעסטשטעלען צו זענען די בעקערייען רעמאָנטירט געוואָרען, צי עס זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען די געפאָדערטע אויסבעסערונגען.

די בעקערייען, וועלכע די קאָמיסיע וועט אַנערקענען פאַר ענטשפּרעכענד זייער אויפגאַבע, וועלען קענען ווידער בעקומען אין אינדוסטריעל-אַמט קאָנצעסיעס אויף ווייטער צו פיהרען די בעקערייען, וועלכע ענטשפּרעכען נישט וועלען פונ'ם 1. יולי אונבעדינגט געשלאָסען ווערען.

אהז מזל וויל זי נישט לעבען.

די 21-יעהריגע פרל. אַפּאָלאָניאַ וואיטשיק איז געווען אַ אומגליקליכער מענש, עס האָט איהר אין לעבען נישט געגליקט. זי האָט געהאַט אַ חתן, האָט ער זי פערלאָזען און חתונה געהאַט מיט אַן אַנדערער געהאַט אַרבייט, האָט מען זי געקינדיגט. האָט זי בעשלאָסען צו מאַכען אַ סוף פון דעם „פעכאַווען" לעבען. אָבער דאָס האָט זיך איהר אויך נישט אינגאַנצען איינגעגעבען: זי האָט אויסגעטרינקען אַ גרעסערע ראָזע סם, מען האָט אָבער בעצייטענס בעמערקט אַרויסגערופען די פאָגאָטאָוויע וועלכע האָט איהר אָפּגעראַטעוועט.

מאַגיסטראַט בויט אַ שטאָטישען קינאָ.

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער נייער לאַווניק פון קולטור און בילדונג ה' טשעסלאַוו סמאַליך זיך געווענדעט צום מאַגיסטראַט וועגען אַסיגנירען 700,000 זלאָטים כדי צו רעאַליזירען דעם פּלאַן פון געוועזענעם לאַווניק פון קולטור און בילדונג, סענאַטאָר קאָפּטשינסקי, צו בויען אַ קינאָ אויף 1,500 צושויער. דאָס קינאָ האָט בעדאַרפט אויסגעבויעט ווערען אויפ'ן אָרט פון איצטיגען קינאָ אויף שייבלערס מאַרק.

אין דעם קינפטיגען קינאָ זענען פאָראויסגעזעהן טעאַטער-פאָרשטעלונגען פונ'ם שטעטישען טעאַטער מיט די שטעטישע אַרטיסטען, כדי די ברייטע אַרבייטער-מאַסען זאָלען האָבען די מעגליכקייט פאַר אַ פּאָר גראָשען צו זעהן גוטע פאָרשטעלונגען. עס זענען דאָרט אויך פאָראויסגעזעהן רוימען אויף אַ ביבליאָטעק, פאָרטראָג זאַל, אַרבייטער-קלוב א. ד. גל.

ווי מען טיילט אונז מיט האָט דער מאַגיסטראַט זיך פאָזיטיוו בעצויגען צום פאָרשלאַג פון לאַווניק און שוין דאָס יאָהר זאָל מען צוטרעטען צום בויען דעם נייעם בילדונגס-קינאָ.

—:0:—

פערזאַמלונג פון תלמוד-תורה „עץ-הדעת" קילינסקי 60.

(°) זונטאָג אין אָוונד איז אין דעם אייגענעם לאָקאַל קילינסקי 60 פאָרגעקומען די גענעראַל-פערזאַמלונג פון דער תלמוד-תורה „עץ-הדעת". די פערזאַמלונג, צו וועלכע עס איז געקומען אַ גרויסע צאָהל מיטגלידער, ווערט געעפענט דורכ'ן ביז-איצטיגען פרעזעס ה' ישראל יצחק זאַלצבערג. נאָכדעם, ווי עס איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען פון אַלע אַנוועזענדע, אַז ה' זאַלצבערג זאָל ווידער אָנפיהרען מיט דער פערזאַמלונג, לאַדענט ער איין אַלס אַססעסאָרען די ה"ה: משה מידלאַרזש, חיים דוד וויינבערג.

פון אויספיהרליכען בעריכט, וואָס עס גיט אָפּ דער פרעזעס. ווייזט זיך אַרויס, אַז ס'איז נויטווענדיג ביי דעם היינטיגען טאָג אַזאַ ת"ת, וואו אָרימע קינדער-יתומים בעקומען שטרענג רעליגיעזע ערציהונג אינגאַנצען בחנם. ביי גרויס בעפאַל פון די פערזאַמלטע ענדיגט דער רעדנער און גיט איבער דעם קאַסירער ה' משה מידלאַרזש דאָס וואָרט צום קאַסע-בעריכט. פון בעריכט ווייזט זיך אַרויס, אַז די ת"ת האָט די פולשטענדיגע עקזיסטענץ-מעגליכקייט אַזוי, אַז מען קאָן צוטרעטען צים ווייטערדיגען פערגרעסערען די אַרבייט. נאָך דעם איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג, אין וועלכע עס זענען אַריין די ה"ה:

עהרען-פרעזעס נחמן דוד באַמס,

פרעזעס פרנס הירש מרדכי ליבערמאַן

1. וו.-פרעזעס ישראל יצחק זאַלצבערג

2. וויצע-פרעזעס שלום דערעש

קאַסירער משה מידלאַרז

סעקרעטאַר א. י. וויינבערג.

פערוואַלטונגס - מיטגלידער ה"ה: חיים דוד וויינבערג, חיים יצחק חודע, שלמה ליבהאַבער, חיים קינרוס, יוסף מענדעלעוויטש, שמעון ראָזמאַרין

קאַנדידאַטען ה"ה: ראָזענצווייג, ד. דיאַמענט, כ. שלענצקער, חיים זאַרזשעווסקי.

רעוויזיאָנס-קאָמיסיע ה"ה: בנימין קאָהן, יחיאל ליפּמאַן, פירשטענבערג.

היט אייערע קינדער.

(—) אונטער דעם אויבענדערמאָנטען קעפּעל קומט אויס כמעט יעדען טאָג צו שרייבען אין דער כראָניק פון פערגאַנגענעם טאָג. „היט אייערע קינדער", ווייל די קינדער קענען זיך אַליין נישט פערהיטען, און טרעפט אַ אומגליק מיט'ן קינד זענען די עלטערען אונבעדינגט שולדיג...

אין דער כראָניק פון נעכטיגען טאָג זענען פערצייכענט פאָלגענדע אומגליקס-פאַלען.

דער 2-יעהריגער זוהנעלע פון אַ טרעגער מרדכי בולקאַ (זאַווישאַ 30) איז געבליבען אין דער היים אָהן אויפזיכט. דאָס קינד האָט זיך אַרויפגעדראַפּעט אויפ'ן פענסטער פונ'ם 2-טען שטאָק און געוואָלט אַרויסקוקען אויפ'ן הויף. אין אַ געוויסען מאָמענט האָט זיך דאָס קינד צופיל אַרויסגעבויגען פונ'ם פענסטער און איז אַרויסגעפאַלען אויפ'ן הויף אויף די שטיינער.

מען האָט דאָס קינד אויפגעהויבען אין אַ שרעקליכען צושטאַנד, עס האָט בעקומען אַ געהירן-ערשיטערונג און צובראָכען די פיסעלעך.

מען האָט דאָס קינד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אַננאַ-מאַריע.

עלטערען, היט אייערע קינדער!

פאַרפאַלען.

(געפאַלען אין גאַס). דער 90-יעהריגער בער ראָזענזאָהן (גדאַנסקאַ 31) איז דורכגעהענדיג איבער דער גאַס פון אַל. 1-טען מאַי נעבען נומער 5 אַזוי אומגליקליך געפאַלען, אַז ער האָט זיך שווער צוקלאַפּט דעם קאָפּ און דעם גאַנצען קערפּער.

פאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

(אונטער די רעדער פון טראַמוואי). די 7-יעהריגע זאָפיאַ גראַטשיק אַ טאָכטער פון אַן אַרבייטער (זאַגאַיניקאָווא 9) איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון טראַמוואַי און שווער פערוואונדעט געוואָרען.

(איבערגעפאָהרען). די 7-יעהריגע דאָראַ איגנאָוולאָדזקאַ אַ טאָכטער פון אַן אַרבייטסלאָזען (קאָנסטאַנטינער 68) איז איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַ ראָל-וואָגען און בעקומען שווערע וואונדען.

(אויטאָ-אַרגיעס). אויף רוג נאָוואָמיעסקאַ און אַלט-שטאָדט איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון אַן אויטאָ די 9-יעהריגע פראַניע טאָטשיין (וואָלבאָרסקאַ 22).

די פעראָרדנונג וועגען אַרבייטס־אָפּמאַכען מיט אָנגעשטעלטע.

(סוף)

די פראַגע ביי וועלכע אומשטענדען יעדער פון די קאָנטראַהענטען איז בערעכטיגט אויפצולעזען אַ געשלאָסענעם אָבמאַך איז אויספיהרליך פּרעציזירט אין אַ גאַנצע רייהע אַרטיקלען.

לויט'ן אַרט. 31 פּונקט A קאָן אַן'אָנגעשטעלטער אויפלעזען אַן'אָבמאַך אין פאַל, ווען עס שטאַרבט אָדער ס'ווערט גערופען אין אַקטיווען מיליטער-דינסט דער קאָפּ פון זיין משפחה אַזוי, אַז דער רעכטליכער פליכט אויסצוהאַלטען די פאַמיליע פאַלט אַרויף אויסשליסליך אויפ'ן בעטרעפענדען אָנגעשטעלטען אָדער עס ווערט פעסטגעשטעלט דורך אַ רעגירונגס, קאָמונאַלער אָדער קראַנקען-קאַסע דאָקטאָר, אַז די אַרבייט האָט אַ נעגאַטיווע ווירקונג אויף זיין געזונד-צושטאַנד.

אויפ'ן סמך פון די ווייטערדיגע פּונקטען פון זעלבען אַרטיקעל האָט אַן'אָנגעשטעלטער דעסגלייכען דאָס רעכט אויפצולעזען אַן'אָבמאַך. ווען דער אונטערנעהמער בעליידיגט דעם אָנגעשטעלטען אָדער ער טאָלערירט אַזאַ בעציהונג צום אָנגעשטעלטען מצד'ן איבער איהם בעפעלענדען פּערסאָנאַל, ווען דער אונטערנעהמער פיהרט נישט אויס די בענומענע אויף זיך לגבי דעם אָנגעשטעלטען לויט'ן אָבמאַך גרונט-בעדינגונגען אָדער ווען דער אונטערנעהמער עווענטועל זיין לייטענדער פּערסאָנאַל בעוועגט אָדער בעגעהט אין בעצוג צום אָנגעשטעלטען ביים פיהרען די אונטערנעהמונג געגנגעזעצליכע אָדער געגנעטישע מעשים.

נאָכמעהר: אויב דער אָנגעשטעלטער איז ביכולת אויפצוווייזען, אַז דאָס אויפלעזען דעם אָבמאַך צוליב די לעצטע 3 פאַלען האָט גורם געווען אַ בייזער ווילען אָדער נאָכלעסיגקייט מצד'ן אונטערנעהמער, ווערט דער אָפּמאַך אַנערקענט פאַר אויפגעלעזען צוליב דער שולד פון אונטערנעהמער און דער אָנגעשטעלטער האָט ממילא דאָס רעכט אויף 3 חדשים'דיגע ענטשעדיגונג.

אויף דעם אָרט מוז אָבער אַגב אויך בעמערקט ווערען, אַז דער אונטערנעהמער קאָן אין פאַל פון אַ בערעכטיגטער פּלוצלינגער אויפלעזונג פון אָפּמאַך מצד'ן אָנגעשטעלטען איהם נאָך פונדעסטוועגען אויפהאַלטען אין העכסטענס 3 טעג. קוים קאָן דאָס פּלוצלינגע איבעררייסען די אַרבייט דורכ'ן אָנגעשטעלטען בעדראָהען דער זיכערקייט אָדער דעם נאָרמאַלען גאַנג פון דער אונטערנעהמונג.

וואָס שייך דעם אונטערנעהמער האָט ער אויך דאָס רעכט תיכף אויפצולעזען אַן'אָבמאַך אָבער נאָר אין אויסערגעוועהנליך-וויכטיגע פאַלען. און בפרט, ווען ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אַז דער אָנגעשטעלטער האָט מיסגעברויכט מיט'ן אונטערנעהמערס צוטרוי, דערהאַלטענדיג אָהן זיין הסכמה פּראָוויזיע אָדער אַן'אַנדערע בעגינסטיגונג עווענטועל צושעדיגענדיג אויף אַ ביזוויליגען אופן דאָס פערמעגען פון דער אונטערנעהמונג. ווען דער אָנגעשטעלטער קומט נישט צו דער אַרבייט צוליב אַ קראַנקהייט, אָדער אומגליקס-פאַל אין משך פון 3 חדשים. ווען דער אָנגעשטעלטען בעליידיגט דעם אונטערנעמער, זיין פערטרעטער אָדער לייטער, ווען דער אָנגעשטעלטער פיהרט נישט אויס די גרונד-בעדינגונגען פון אָפּמאַך, ווען דער אָנגעשטעלטער פיהרט אָהן דער הסכמה אַן'אייגענע עהנליכע אונטערנעהמונג אָדער שליסט טראַנזאַקציעס אויף אייגענעם אָדער פרעמדען חשבון מיט סחורות פון דער זעלבער בראַנזשע, ווען ער פעראַט אַ האַנדעלס אָדער טעכנישע געהיימניס פון דער אונטערנעהמונג, ווען ער איז אַנגאַזשירט געוואָרען אויפ'ן פאָסטען אויפ'ן סמך פון אַ פאַלשע, געפעלשטע צייגניס, אָדער אין פאַל, ווען ער האָט אָנגעוואוירען די נויטיגע בערעכטיגונג צו פערנעהמען דעם פאָסטען.

דער אונטערנעהמער האָט אויך דאָס רעכט אויפצולעזען אַן'אָבמאַך מיט אַן'אָנגעשטעלטען אין פאַל ווען צוליב אַ נישט-פאָרגעזעהענע און פון איהם אונאָבהענגיגע סבה מוז די אַרבייט אונבעדינג אָבגעשטעלט ווערען.

דאָס אויפלעזען מוז פאָרקומען דורכאויס נאָר שריפטליך און דאָס אויך אַמשפּעטסטען אין משך פון 1 חודש נאָך דער פּאַסירונג.

פאַר אַזאַ בערעכטיגטע סיבה אויפצולעזען אַן'אָבמאַך קאָן בשום אופן נישט דינען דאָס ערקלערען דעם אונטערנעהמער אַן'אויפּאַדלאָשטס. אויב צוליב דעם ווערט די אונטערנעהמונג געשלאָסען, קומט דעם אָנגעשטעלטען אַ 3-חדשים'דיגע ענטשעדיגונג.

דאָס איבערגעהן פון דער אונטערנעהמונג צו אַן'אַנדערן בעל-בית בערעכטיגט אויך נישט אויפצולעזען דעם אַרבייטס-אָבמאַך. דער אָנגעשטעלטער האָט אָבער יאָ דאָס רעכט, אין משך פון 1 חודש, נאָכ'ן איבערגעהן פון דער אונטערנעהמונג צום נייעם אייגענטימער, דעם אָבמאַך אויפצולעזען, אָבהיטענדיג, אָבער דעם כלל פון אַ 3-חדשים'דיגע קינדיגונג, אַלץ איינס, צי ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ טערמיניגען, אָדער אונטערמיניגען אָבמאַך.

בכלל ווערט דאָס רעכט אויפצולעזען אַן'אָבמאַך צוליב אַ בעליידיגונג, פּערעלטערט נאָך 2 וואָכען און צוליב אַן'אַנדערע וויכטיגע סבה — אין משך פון 4 וואָכען.

דעסגלייכען, אויב דער אָנגעשטעלטער שטעלט זיך נישט צו דער אַרבייט אין אָבגערעדטען טערמין, האָט דער אונטערנעהמער דאָס רעכט דעם אָבמאַך תיכף אויפצולעזען. וויבאַלד דער טערמין איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען האָט דער אונטערנעהמער דאָס רעכט אויפצולעזען דעם אָבמאַך אין משך פון 2 וואָכען פערשטעהט זיך, אַז נאָר אין דעם פאַל, ווען דער אָנגעשטעלטער קומט נישט צו דער אַרבייט צוליב וויכטיגע סבות.

כדאי איז זיך אויך צו בעקענען מיט'ן אַרט. 39, לויט וועלכען אויב אַן'אַרבייטס-אָפּמאַך ווערט אויפגעלעזען, צוליב דעם שולד פון אונטערנעהמער, אָדער צוליב נישט קיין וויכטיגע סבה, מוז דעם אָנגעשטעלטען אויסגעצאָהלט ווערען אַן'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון פולען אַרבייטסלוין פאַר'ן גאַנצען חודש, ווען דער אָפּמאַך איז אויפגעלעזען געוואָרען און פאַר די נאָהנטע 3 חדשים.

דאָס אַלץ איז געזאָגט געוואָרען, ווען דער אָפּמאַך איז געווען אַן'אונטערמיניגער, איז ער אָבער געשלאָסען געוואָרען אויף אַ בעשטימטען טערמין, קאָן דער אָנגעשטעלטער פאָדערן אַן'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון פולען אַרבייטס-לוין פאַר דער גאַנצער צייט פון דער גילטיגקייט פון אָפּמאַך.

אויב דער אָנגעשטעלטער רייסט אָהן וויכטיגע סבות אַליין איבער דעם אָפּמאַך, אָדער פאַר'ן אָפּגערעדטען טערמין, האָט דער אונטערנעהמער אויך דאָס רעכט פון איהם צו פאָדערן אַן'ענטשפּרעכענדע ענטשעדיגונג פאַר די שאָדענס און היזקות.

די פּרעטענציעס פון אָנגעשטעלטען אויף אַן'ענטשעדיגונג צוליב אַ נישט בערעכטיגטען קינדיגונג ווערט פּערעלטערט נאָך 6 חדשים.

אין פאַל, ווען דער אָפּמאַך ווערט אויפגעלעזען צוליב'ן טויט פון אָנגעשטעלטען, וועלכער האָט געאַרבייט אויפ'ן פאָסטען 10 יאָהר, קומט די אַלמנה און יתומים אַ 3 חדשים'דיגע ענטשעדיגונג, האָט ער פערנומען דעם פאָסטען 20 יאָהר, קומט דער משפחה אַן'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 6 חדשים'דיגען געהאַלט.

דאָס אויסצאָהלען דער משפחה די ענטשעדיגונג, קומט פאָר אין משך פון 1 חודש נאָכ'ן אָנגעשטעלטענס טויט און אויך נאָר דעמאָלט, ווען זי איז פאַקטיש אָנגעוויזען אויף זיינע פערדינסטען. דער פרוי און קינדער מוז ווערען אויסגעצאָהלט די פולע גאַזשע, דאַגעגען די עלטערן נאָר אַ העלפט פון אַרבייטסלוין. פאַר נישט אויספיהרען די אויסגערעכענטע פאָרשריפטען ווערען די שולדיגע פערמשפּט צו אַ געלד-שטראָף אין דער הויך פון 10 ביז 1000 זל. עווענטועל מיט אַרעסט.

די אַלע ציטירטע פאָרשריפטען זענען אויך גילטיג פאַר די געשלאָסענע שוין פון פריהער אַרבייטס-אָפּמאַכען פונקט. ווי בנוגע די אָפּמאַכען, וועלכע דאַרפען ערשט געשלאָסען ווערען.

י. אינפעלד.

קעניג פון געזאַנג און דער קעניג פון הומאָר

חזן יאָסעלע ראָזענבלאַט בעגריסט זיך מיט טשאַרלי טשאַפּלין
צום פאָרשטעהענדען קאָנצערט פון יאָסעלע ראָזענבלאַט אין לאָדז.

אַ צוג צושנייט אַ מענשען.

(—) נעכטען אינדערפריה איז אויף דער סטאַנציע לאָדז קאַלישקא פאָרגעקומען פאָלגענדער טראַגישער פאַרפאַל.

אויף דער ליניע האָט שפּאַצירט אַ געוויסער יאַן קאָלאָרושייטשיק. אין אַ געוויסען מאָמענט, האָט זיך קאָלאָרושייטשיק אויסגעגליטשט און איז געפאַלען. צום אומגליק איז באַלד אָנגעלאָפען אַ צוג. קאָלאָרושייטשיק האָט נישט בעוויזען זיך אויפצוהויבען און ענטלויפען, און ער איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער. מען האָט באַלד אָפּגעשטעלט דעם צוג און דעם אומגליקליכען אַ צוהרגעטען מיט שוואַכע סמנים פון לעבען, אַרויסגעצויגען פון אונטער די רעדער.

דער טראַגישער פאַרפאַל האָט געמאַכט אַן ערשיטערנדען איינדרוק אויף אַלע אַנוועזענדע.

פּאַנאַטאָטיע האָט דעם אומגליקליכען אין אַ גוסס'דיגען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

—:0:—

אַן'אַנפאַל אין גאַס.

(—) עס זענען פעראַהן אין לאָדז גאַסען, וואו עס איז נעפעהרליך אַדורכצוגעהן אַן'איינזאַמען פּערזאָן, מען קען אין זעער פינסטער בעפאַלען בערויבט און אַפילו דער'הרג'עט ווערען, עס זאָל קיינער צו הילף נישט קומען, אין די פינסטערע גאַסען שטעהען זעהר זעלטען פּאָליציי-פּאָסטענס.

עהערנעכטען אין אָוונט, איז אויפ'ן פּרל. אירענא וועסאָלאָווסקא, אויף רוג ליפּאָוואַ און בעזנעריקטאַ, אָנגעפאַלען עפּעס אַ פּערשוין און געמאַכט שענדליכע פּראָפּאָזיציעס. דאָס ערשראָקענע מעדעל האָט אָנגעהויבען לויפען, דער פּערשוין — נאָך איהר, זי האָט געוואָלט אַריין אין אַ טויער, אָבער דער דראַב האָט זי אָנגעיאָגט און נעכאַפּט. דאָס מעדעל האָט אָנגעהויבען שרעקליך צו שרייען, אָבער אויף דער גאַס איז קיין לעבעדיגער נשמה נישט געווען.

מ'עז האָט אַלאַרמירט פּאָליציי, וועלכע האָט דעם פּערשוין אַרעסטירט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז דאָס איז אַ געוויסער אַנטאָני באַלטצעזשאַק (לעשנאַ 41) אַ בעוואוסטער שכור און אַחאַנטוריק.

אַ כמאַרע ביהנען
רייסען זיך אַריין אין אַ קאַנטאָר.

(—) נעכטען פאַרמיטאָג האָבען די איינוואוינער פון הויז לאַגעווניצקא 18 בעמערקט אַ גרויסע כמאַרע ביהנען, וועלכע קומען אָן אויפ'ן הויף. די ביהנען, וועלכע האָבען געצעהלט אין די טויזענדער, האָבען זיך אַריינבעקומען דורך אַן'אָפענעם פענסטער אין קאַנטאָר פון ה' משה דאַמב, צווישען די אַנוועזענדע איז געוואָרען אַ גרויסע מהומה, ווייל די ביהנען האָבען זיך שוין גענומען צו די מענשען. צום גליק איז די אַנוועזענדע געלונגען אַרויסצובעקומען זיך פון דעם צימער, מ'האָט פערמאַכט טיר און פענסטער און איינגעפּרעסט אין צימער די כמאַרע ביהנען ס'איז אַלאַרמירט געוואָרען פּאָליציי, וועלכע האָט אַרויסגערופען ספּעציאַליסטען און די לעצטע האָט זיך איינגעגעבען צו כאַפּען די „מוטער" און אַזוי אַרום אָפּצושלעפּען אַלע ביהנען צוריק אין אַ ביהנשטאָק אַריין.

ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעשטעלט, האָבען זיך די ביהנען אַרויסבעקומען פון אַ ביהנשטאָק, וועלכען מ'האָט פערגעסען צו פערמאַכען.

אויטאָ-קאַטאַסטראָפע.

(ב) אויף דעם שאָסע מטשאַנאָוו 13 קילאָמעטער פון ראַווע איז אַ פּאַסאַזשיר-אויטאָ, וועלכער איז געווען געפיהרט דורכ'ן שאָפער קשעמינסקי, אַריינגעפאַלען אין אַ גרובען.

דער אויטאָמאָביל האָט זיך איבערגעקעהרט מיט די פיס אַרויף; דערביי איז דער געהילף פונ'ם שאָפער וואַווזשיניעץ ווישאַק אויפ'ן אָרט דער'הרג'עט געוואָרען, און די 4 פּאַסאַזשירען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

די פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג וועגען דער סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע.

פּרעמיערע
אין רעוויי-טעאַטער „קאַזינאָ".

די נייע פּרעמיערע אין רעוויי-טעאַטער „קאַזינאָ" וועלכע איז פאָרגעקומען זונטאָג אָוונט א. נ. „דער צו רעד לאַמפּ" האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם און איז אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג. דער נייער פּראָגראַם בעשטעהט פון 2 טיילען און ענטהאַלט 15 גלענצענדע רעוויי-נומערן וואָס אָטמען מיט פרישקייט לעבעדיגקייט און זאָרגלאָזער פרייד, בעזונדערס פיין ווערען אויסגעפיהרט די עכט לאָדזשערישע נומערן „לאָדזער פאַנאָפּטיקום", „לאָדז אויפ'ן לייוועגער" „צימעס און צרות", „פעלקער בונד" מיט די אונפערגלייכליכע קאָמיקער גראַשינסקי און באַראַנסקי אין זייערע הויפּטראָלען, אויך די שוישפּילערינס מאַריא קאַרסקאַ און יאַנינאַ מאַכערסקאַ רופען אַרויס בעגייסטערונג ביים פּובליקום מיט זייער שטימונגספולען זינגען און אינטערפּרעטירען ראָמאַנסען און ליבע לידער, צום ערפאָלג פון דער גלענצענדער רעוויי העלפט אויך מיט דער פּאַרטערפּליכער באַלעט מיט די 10 גירלס אונטער דער לייטונג פון דער טענצערין, אַננאַ זאַבּויקינאַ.

היינט און טעגליך קומען פאָר אין „קאַזינאָ" 2 פאָרשטעלונגען 8 און 10 אָוונד.

פון קינאָ „סירענאַ".

אין עק שטאָדט אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37 געפינט זיך אַ זעהר סימפּאַטיש קינאָ „סירענאַ". עס ווערען דאָרט דעמאָנסטרירט בילדער פון ערשטער מאַרקע. די בילדער ווערען בעגלייט פון אַן'אויסגעצייכנעטען אָרקעסטער. די דירעקציע האָט לעצטענס פערקאָנטראַקטירט אויפ'ן איצטיגען סעזאָן אַ רייהע ערשטראַנגיגע בילדער פון וועלט-רוהם. די טעג ווערט געגעבען אַ דאָפּעלט פּראָגראַם: „דער ראָמאַנס פון אַ פּערפיהרער" מיט ליאַ דעפּוטי אין דער הויפּט-ראָלע און אַ קאָמעדיע „מיין ווייב, דיין ווייב" מיט קלאַראַ באָוו אין דער הויפּט-ראָלע.

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די לאָדזער ליבלינגען אַננאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

היינט, מיטוואָך, דעם 27-טען יוני 9 אַ זייגער אין אָוונד

„בלינדע פּרויען"

אין 4 אַקטען פון ד"ר בלאָך.

הויפּט-ראָלען: בעלאַ — אַננאַ יאַקובאָוויטש, מאָזענטאַל — היימאַן יאַקובאָוויטש.

ס'נעהמען אָנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש. דעקאָראַציעס: א. בעזמאַן. פיהנע-לייטער: מאַבאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.-קאַסע.

אַנאָנס! אין פאָרבערייטונג די נייעסטע פּרעמיערע „סערקע קאָזאַק"

„מעהר טאטע, וועסט מיך שוין נישט פאטשען!“

אזוי האט זי אויסגערופען און אראפגעשפרונגען פון דריטען שטאק.

סענסאציאנעלע פרטים וועגען דעם זעלבסטמארד פון פרל. שולבערג אין לעמבערג. — ריהרענדע סצענעס האבען זיך אפגעשפילט אויפ׳ן בית־עולם, ווען דער חתן איז צוגעפאלען צו זיין כלה׳ס פרישען קבר.

דאס לעמבערגער יודישע פערטעל שטעהט אונטערן איינדרוק פון דעם שוידערהאפטען זעלבסטמארד, וועלכען עס האט שבת פארנאכט אויסגעפיהרט די טאכטער פון דעם רייכען היגען יודישען סוחר שולבערג, רעיטאנא גאס נומער 5.

עס איז קלאהר, אז דא איז פארגעקומען א ליבע־טראגעדיע, וועלכע האט דאס יודישע מיידעל געשטויסען אין די ארעם פון טויט.

פרל. עלאנארא שולבערג האט זיך מיט א צייט צוריק פערליבט אין ה׳ ח., דעם זוהן פון דעם בעזיצער פון גאלאנטעריע־געשעפט אויף רעי־טאנא־גאס. לכתחילה האבען איהרע עלטערן נישט געוואלט דערלאזען צום שידוך, ווייל ראשית האט זיי די משפחה פון חתן נישט געפאסט, און שנית האבען זיי גע׳טענה׳ט, אז דער יונגערמאן פיהרט זיך נישט אזוי ווי זיי וואלטען דאס געוואונשען.

דערויף האט אבער תמיד דאס מיידעל געענטפערט, אז זי וועט פון איהם שוין מאכען א ליוט, איבריגענס האט ער איהר שוין געשוואוירען, אז ער וועט זיך פיהרען, ווי זי אליין וועט נאר וועלען.

בקיצור: איהרע עלטערן האבען מסכים געווען צום שידוך. ה׳ ח. פלעגט זייט דאן צו זיי ארויפקומען. ער פלעגט בעטראכט ווערען אלס זייער קינד און די שולבערג׳ס האבען אפילו זייער טאכטער געוואלט נאכגעבען א גרויסען נדן.

פאריגען זונטאג האט ה׳ שולבערג חתונה געמאכט זיין ערשטע טאכטער און אפילו געטראכט א פאר טאג שפעטער צו שרייבען תנאים מיט עלאנארא און ה׳ ח. דערווייל האט איינער פון די חתונה געסט דערצעהלט שולבער׳ן, אז ער קען ה׳ ה. און ווייסט, אז ער פיהרט זיך נישט אזוי... ווי עס שטעהט אן פאר שולבערג׳ס קומענדיגען איידעם.

ה׳ שולבערג האט נישט געוואלט פערשטערען זיך די שמחה און דארום האט ער אויף דער חתונה קיין ווארט פאר זיין טאכטער דעריבער נישט געלאזט פאלען. ערשט נאך דער חתונה האט ער איהר קאטעגאריש פערבאטען צו זעהען זיך מיט איהר געליבטען. נאטירליך האט זיין טאכטער דערפון נישט געוואלט הערען און גערענקען. „איך האב איהם ליב — האט זי גע׳טענה׳ט — און נאר דער טויט וועט אונז פונאנדערשיידען“. און זי האט ווייטער מיט איהם בגנבה פאר דעם בני בית פערקעהרט.

די עלטערן האבען איהר געבראכט עדות און בעוויזען, אז ה׳ ח. האט זי כלל וכלל נישט ליב, אז ער פיהרט נאר א ליבע־פערהעלטעניש מיט א אנדערער. אבער הגם זי האט פון דער דאזיגער מעשה געהאט נאר שטארק עגמת נפש, פונדעסטוועגען האט זי אפילו נישט אויף א רגע א טראכט געטאן פון איבעררייסען מיט איהם די בעציהונגען.

שבת פארמיטאג האט זיך פרל. שולבערג אפגערעדט מיט איהר חתן, אז זיי זאלען שבת נאכמיטאג געהען אין יודישען טעאטער. ווען איהר פאטער האט זיך דערפון דערוואוסט, האט ער באין אופן איהר נישט געוואלט דערלאזען.

שבת נאכמיטאג איז ביי די שולבערג׳ס פארגעקומען די גראטולאציע און צוזאמענהאנג מיט דער חתונה פון זיין עלטערער טאכטער. ווען ה׳ שולבערג האט בעמערקט, אז זיין טאכטער איז שוין אנגעטאן און איז גרייט צו פערלאזען די געסט, כדי מיט איהר חתן צו געהען אין יודישען טעאטער, האט ער זי אריינגערופען אין א צווייטען צימער און איהר פערבאטען אראפצוגעהן און זיך נישט בעגעגנען מיט איהר חתן.

עס איז צווישען פאטער און טאכטער אויסגעבראכען א געקריג, בעת וועלכען דער פאטער האט זיין טאכטער דערלאנגט צוויי פעטש.

דאס האט שוין דאס מיידעל נישט געקענט אריבערטראגען און מיט טרעהרען אין די אויגען האט זי אויסגערופען:

— „מעהר, טאטע, וועסט דו מיך נישט פאטשען!“....

און איז ארויסגעלאפען.

אין אנהויב האט דער פאטער נישט געהאט די מינדעסטע אהנונג, וואס פאר אנ׳אומגליק עס דערווארט איהם. ער האט גערעכענט, אז שווער בעליידיגט פון די בעקומענע פעטש איז זיין טאכטער ארויסגעלאפען, כדי אין דער שטיל זיך אפצוויינען איהר ביטער הארץ.

אבער באלד איז געווארען אנ׳אומבשרייבליך גערודער אין הויז און אירער שולבערג׳ס בני־בית און געסט, וואס זענען געקומען גראטולירען האבען זיך נאך געהאט צייט צו אריענטירען, וואס דא איז אייגענטליך פארגעקומען, האט מען עלעאנאראן אין א גוסס׳דיגען צושטאנד ארויפגעבראכט אין שטוב, וואו זי איז א ווייל שפעטער געשטארבען.

ריהרענדע סצענעס האבען זיך אפגעשפילט אויפ׳ן בית־עולם. עטליכע פון די קרובים האבען גע׳חלש׳ט.

א גרויל האט אבער איבערגעלאזט די סצענע, ווען דער עולם איז זיך פונאנדערגעגאנגען פון בית־עלמין און צום פרישען קבר׳ל איז צוגעפאלען עלעאנאראס חתן ה׳ ה., וועלכער איז אן דער זייט, א.ז.וו., אז קיינער זאל איהם נישט בעמערקען, נאכגעגאנגען נאך דער לויה.

מיט באכען טרעהרען האט דער חתן געוויינט אויף דעם קבר פון זיין כלה, וואס איז אומגעקומען יונגערהייט אזוי טראגיש צוליב איהם.

— „איך, נאר איך בין שולדיג — האט דער יונגערמאן געוויינט מיט ביטערע טרעהרען — איך בין שולדיג אין דיין פריהצייטיגען און טראגישען טויט. מיך וועט מען דערפאר משפט׳ן, אבער צו דיר טייערע, האב איך נאר איין בקשה:

— „זיי כאטש דו מיר מוחל!“...

מעשה-„איטאליא“ פון אנהויב ביז צום סוף.

(ענדע פון 3־טע זייט)

זיי ארום. זיי הויבען זיך אן ארומצוקוקען און דער טעלעגראפיסט ביאגי בעמערקט מיט פרייד, אז דער ראדיא איז גאנץ. דאס איז זייער רעטונג. דער ווינד האט אויפגעהערט און דער שטורם האט זיך אפגעשטעלט, די קליינע גרופע מענשען מאכט זיך א באראק פון די שטיקלעך פון דער צובראכענע קאיוטע. די אנטענע איז שוין אויפגעשטעלט און ביאגי קלאפט אפ די טרויעריג ס. א. ס. (גרויס געפאהר).

ס׳זענען אוועק 4 טעג. 9 מענשען האבען זיך שוין איינגעארדענט אנ׳אנשטענדיגען לאגער, ס׳איז אפילו געפונען געווארען א פאלאטע און לעבענסמיטעל איז פערהאן אויף 2 חדשים, אבער קאלט איז און די מענשען פריהרען, קיין ענטפער פון ראדיא איז נישט פערהאן.

דריי פון דער עקספעדיציע — מאלמגרען, מאריאנא און צאפי לאזען זיך אויף א געפעהרליכען שריט, זיי נעהמען צופוס, זיי ווילען אדורכמאכען 10 קילאמעטער א שעה און ווילען צוקומען צו דער יבשה, דאס איז א ריין משוגעת, נאפילע איז אבער מסכים געווען דערצו, מ׳דארף קעמפען ביז׳ן סוף. און די דריי דרייסטע לאזען זיך אין וועג, נאפילע וויל דורכאוים זיך דערוויסען, וואס איז געווארען מיט זיינע חברים, וואס זענען מיטגעריסען געווארען מיט דער לופט־שיף, אבער אומזיסט, און מ׳נעמט דער טאג פון 7־טען יוני, בראגי בעקומט די פערבינדונג מיט „סיטא־דע־מילאנא“. אין קליינעם לאגער לאכט מען צום ערשטען מאל זייט א לאנגע צייט, די פערבינדונג איז פעסטגעשטעלט. און ווייטער ציהען זיך לאנגע טעג, אבער שוין טעג ארורכגעדרונגען מיט גלויבען און האפנונג. דאס איין פלאצט און פלוצלונג בעוויזען זיך ווייסע גרויזאמע בערען.

— שיקט שנעל הילף, קלאפט בראגי אויף זיין ראדיא.

ענדליך בעווייזט זיך אויפ׳ן האריזאנט א פינטעל, די עקספעדיציע זעהט צוויי אעראפלאנען פון לארסען און האלם. זיי זענען 2 קילאמעטער זייט, אבער די אעראפלאנען זעהען זיי נישט און דערווייטערען זיך.

אין דער נשמה הויבט זיך אריינצוגנב׳ענען פערצווייפלונג, צי וועט מען זיי שוין גאר נישט געפונען....

וואס ווייטער איז געווען ווייס דאך דער לעזער מ׳האט זיי געפונען דעם 20־טען יוני, דאס הייסט, 25 טעג נאך דעם אומגליק מיט „איטאליא“.

——:0:——

דאס העברעאישע שול-וועזן,

צוזאמענפאהר. דעלעגאציע ביים בילדונגס־מיניסטער.

די טעג איז אין ווארשא פארגעקומען דער צוזאמענפאהר פון פעראבאנד פון יודישע געזעלשאפטליכע מיטעל־שולען אין פוילען, וועמענס צענטראלע געפינט זיך אין לאדז (פארזיצער דר. מ. ברוידא) און וועלכער נעמט איצט ארום 23 מיטעל־שולען מיט א שילער־צאהל פון מעהר ווי 4000 און א יעהרליכען בודושעט פון מעהר ווי 2 מיליאן זלאטיס. אויף דעם צוזאמענפאהר איז אויסגעהערט געווארען דער בעריכט פון דער הויפט־פערוואלטונג פון פערבאנד און דערנאך זענען ארומגערעדט געווארען די פראגען פון פאדערונגען לגבי די שול־מאכט, פון די „קוואליפיקאציעס פון די לעהרער פון יודישע למודים און פון גרינדען א קרעדיט־קאאפעראטיוו פון די יודישע געזעלשאפטליכע מיטעל־שולען אין פוילען. צום שלוס זענען פארגעקומען די וואהלען פון א נייער הויפט־פערוואלטונג, אין וועלכע ס׳זענען אריינגעקומען פאלגענדע ה״ה: דר. מ. ברוידע. דר. א. טארטאקאווער ד״ר י. שווייג (אלע פון לאדז) וויינריב (קיעלץ) לייווקאוויטש (קאליש) דר. מעלאדיסט (סאסנאוויעץ) ענגעלמאן (קאלא). ערסלער (וולאצלאוועק) פערלא (מלאווע) פרענקעל ראדאם) און צעדערבוים (מעזריטש).

נאך די בעראטונגען איז א דעלעגאציע פון דעם צוזאמענפאהר אין די פערזאנען פון די ה״ה ד״ר ב־וירע ד״ר טארטאקאווער, דיר. ווייקסעלפיש און ערסלער אויפגענומען געווארען אין אוידיענץ ביים בילדונגס־מיניסטער ד״ר דאברוצקי. די דעלעגאציע האט פארגעלעגט דעם מיניסטער די פאסטולאטען פון די יודישע געזעלשאפטליכע מיטעל־שולען: 1. זיך מעהר רעכענען מיט דער שווערער פינאנציעלער לאגע ון די שולען; 2. געבען אלע שולען רעכט פון מלוכה׳שע גימנאזיעס; 3. ערמעגליכען זיי צו בעקומען מלוכה׳שען קרעדיט פאר בויען שול געביידעס, און 4. געבען די שולען שטענדיגע סובווענציעס. דער מיניסטער האט אויפגענומען די דעלעגאציע זעהר פריינדליך און האט צוגעזאגט צו בעטראכטען אויף א גינסטיגען אופן די פארגעלעגטע פאדערונגען.

Dr. B. ROBINZON

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען פון נאוואמיעסקא 22
אויף פעטריקאווער 10,
טעלעפאן 86־31.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט־, האר און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, לישיי און ראק, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכם. און פון 6 ביז 9 אין אווענד

שוידערליכע געשיכטעס.

(סוף)

מען האט איהר אריינגעפיהרט צום קאמיסאר, און דא האט זי אנגעהויבען רעדען:

— איך בין איצט געקומען צו אייך וועגען דער געשיכטע פון קאטלעווסקי׳ס מארד. איך ווייס אלץ, ווער עס האט איהם ערמארדעט און צוליב וואס, און די הויפט־שולדיגע אין זיין ערמארדונג בין איך...

און זי האט זיך שטארק פונאנדערגעוויינט.

— ער איז דאך געווען מיין קינד, מיין ארים קינד!

דער קאמיסאר איז שטארק ערשטוינט געווארען, הערענדיג, אז ער האט דא פאר זיך די מוטער פון דעם ערמארדעטען, און די פרוי האט גענומען דערצעהלען:

— ווען מיין קינד איז נאך געווען אנ׳עופה׳לע, בין איך פערשוואונדען געווארען. דעמאלט בין איך געווען א יונגע אלמנה, און איך האב זיך בעקענט מיט א רייכען אמעריקאנער, וועלכער האט געוואלט מיט מיר חתונה האבען, אבער מיט דעם בעדינג, איך זאל דא לאזען מיין קינד, מיטפאהרען מיט איהם, און דאס זאל אלץ פארקומען אין געהיים, קיינער זאל נישט וויסען, וואו איך בין אוועק. מיר איז געווען זעהר שווער זיך צו שיידען מיט מיין קינד, וועלכען איך האב געליבט מעהר ווי אלץ אויף דער וועלט, אבער די האפנונג זיך צו בעפרייען פון דעם ארימען לעבען, חתונה צו האבען מיט א רייכען מאן, האט מיר נגעגעבען מוט אויף דעם, און איך בין געווען זיכער, אז אין א קורצער צייט ארום נאך דער חתונה וועל איך שוין קאנען אראפברענגען מיין קינד צו זיך. דערווייל האב איך מיין יונגעל איבערגעלאזען ביי מיין אנקעל, און איך בין אוועק פון בערלין, און קיינער האט נישט געוואוסט, וואו איך בין אהינגעקומען.

איך בין מיטגעפאהרען מיט מיין חתן קיין אמעריקא. אבער באלד האב איך שוין חרטה געהאט אויף מיין לייכטזיניגקייט, וואס כ׳האב זיך אזוי אומבעטראכט געווארפען אין די ארעמס פון אנ׳אומבעקאנטען מענשען, ווייל אנשטאט מיך צו נעהמען צו צפון־אמעריקע, ווי ער האט מיר צוגעזאגט, האט ער מיך גאר אפגעפיהרט קיין בוענאסאיירעס, און דארטען פערשפארט אין א שאנד־הויז. איך האב זיך צו שפעט געכאפט, וואס פאר א נארישקייט איך האב אפגעטון, איצט האב איך זיך שוין מיט נארנישט געקאנט העלפען.

אבער אינגיכען האט מיך געטראפען א גליק, איינער פון די בעזוכער פון דעם הויז האט זיך פעראינטערעסירט מיט מיר און האט מיך אויסגעקויפט פון דארטען. ער האט מיך אריינגענומען צו זיך אין שטוב, און מיר האבען יאהרענלאנג אפגעלעבט, ווי מאן און פרוי. איינמאל האט מען איהם געפונען אין זיין צימער ערמארדעט, און עס איז געפאלען אויף מיר דער פערדאכט, אז דאס האב איך בעגאנגען דעם מארד. איך בין געהען גאט די נשמה שולדיג, אבער צום אונגליק האב איך נישט געקאנט בעווייזען מיין אונשולד, און דאס געריכט האט מיך פער׳משפט צו אכט יאהר שווערע טורמע. אבער ווען איך האב שוין געהאט אפגעזעסען א העלפט פון מיין שטראף, האט מען אויסגעפונען דעם אמת׳ען מערדער פון מיין געליבטען. דאס איז געווען זיינער א דינער, און מען האט מיך בעפרייט.

איצט בין איך געווען אין גאס, אהן א גראשען ביי דער נשמה, און א פרעמדער שטאט. איך האב איבערגעלעבט אלץ: שווערע אנטוישונגען פינסטערען עלענד, זינדיגע ליבע, ביז ענדליך האב איך דאך געפונען מיין גליק: איך האב זיך בעקענט מיט א שעהנעם און אויסערגעוועהנליך רייכען יונגענמאן, א זוהן פון אנ׳ארגענטינער מיליאנער, א פלאנטאטאר, און ער האט מיך גענומען צו זיך און ערפילט אלע מיינע פערלאנגען. און איינער פון מיינע פערלאנגען איז, פערשטעהט זיך, געווען צו קומען קיין בערלין, אום צו זעהן מיין קינד, וועלכען איך האב איבערגעלאזען אזא עופה׳לע, און וועלכער איז שוין געווים אויסגעוואקסען א גרויסער מאן. איך האב אויסגעפיהרט, און צוזאמען מיט מיין געליבטען האבען מיר זיך געזעצט אין שיף און אנגעקומען קיין אייראפא.

— ווען איך בין געקומען קיין בערלין, איז מיין ערשטע ארבייט געווען אויסצוגעפינען, וואו עס וואוינט מיין אנקעל, ביי וועמען איך האב אייבערגעלאזען מיין קינד. איך בין דערנאך אוועק אין יענער גאס און זיך א צייט געדרעהט ארום דעם הויז, אפשר דערזעה איך מיין זוהן. אריינגעהן אין שטוב צום אנקעל האט מיך דאס הארץ נישט געלאזען: איך בין דאך געווען גענוגען איהם א פערברעכערין, האב איהם אנגעווארפען מיין קינד און אליין אנטלאפען, און דער אנקעל וואלט מיר געוויס אראפגעווארפען פון אלע טרעפ, און ער וואלט געווען גערעכט. אזוי האב איך געטון אין פערלויף פון עטליכע טעג, אבער איך האב אלץ מיין יונגעל נישט געטראפען. איך בין שוין געווען פערצווייפעלט און האב שוין גענומען טראכטען וועגען פערשידענע פלענער, ווי זיך צוזאמענצוטרעפען מיט מיין קינד, אבער דא צופעליג, איינמאל, פאהרענדיג אין טראמוואי מיט מיין געליבטען, האב איך דערזעהן א יונגענמאן, אין וועלכען איך האב גלייך דערקענט זיין אויסערגעוועהנליכע שעהנקייט, וועלכע האט פערוואונדערט אלעמען, נאך ווען ער איז געווען א קינד. ער האט זיך זעהר ווייניג געענדערט, נאר אויסגעוואקסען איז ער, אבער דאס געזיכט איז געבליבען דאס זעלביגע. דאס הארץ האט מיר דערלאנגט א טיאכק: איך האב צוגערופען דעם יונגענמאן, געפרעגט, ווי ער הייסט און וואו ער וואוינט, און ער האט מיר אנגעגעבען דעם נאמען און אדרעס, אויף וועלכע איך האב געווארט. דערמאלט האב איך איהם בעשטימט א טאג און געבעטען, ער זאל צוקומען צו מיר. אז איך בין זיין מוטער, האב איך איהם נישט גע׳אגט. מיין יונגעל האט מיר צוגעזאגט צו קומען.

— אבער מיין געליבטער איז שרעקליך אייפערזיכטיג געווען אויף מיין געשפרעך מיט דעם שעהנעם יונגענמאן. אז דאס איז מיין זוהן, האב איך איהם אויך נישט געקאנט זאגען, ווייל איך בין דאך א פרוי, און וויל זיין געליבט און יונג, טא ווי האב איך געקאנט אויסזאגען, אז איך האב שוין אזא גרויסען זוהן? דעמאלט וואלט דאך מיין געליבטער דערזעהן, אז איך בין שוין גארנישט אזוי יונג, און ער וואלט מיך אויפגעהערט צו ליבען... און איך האב געקעמפט מיט די ביידע געפיהלען, און געזונגט האט די פרוי אין מיר: איך האב נישט אויסגעזאגט מיין געליבטען, אז דער שעהנער יונגערמאן איז מיין זוהן, און איך האב פארגעצויגען בעסער צו ליידען פון מיין געליבטענ׳ס אייפערזוכט.

און זיין אייפערזוכט איז געווען א שרעקליכע: ער האט מיך געפייניגט. האט מיך אפילו געשלאגען, אבער איך האב אלץ אריבערגעטראגען, און כ׳האב זיך געטראפען מיט מיין זוהן. מיין געליבטער האט ענדליך זיך דערוואוסט וועגען דעם, אז איך טרעף זיך מיט איהם, און איינמאל איז מיין זוהן פערשוואונדען, און פון דעמאלט אן האב איך זיך מיט איהם מעהר נישט געטראפען. איך בין געווען פערצווייפעלט, האב געזוכט, אויפגערודערט די פאליציי, אבער מען האט מיר געענטפערט, אז קאטלעווסקי איז פערשוואונדען, און מען ווייסט נישט וואו, און ערשט דא, מיט עטליכע טעג צוריק, ווען מען האט געפונען דעם קערפער פון מיין אונגליקליכען יונגעל, האב איך פערשטאנען, אז דאס האט איהם מיין געליבטער ערמארדעט אויס אייפערזוכט. דאס איז אלץ, וואס איך האב צו דערצעהלען, און איצט בעשטראפט מיך, ווייל איך בין די הויפט־שולדיגע אין דעם טויט פון מיין קינד! איך האב נישט געוואלט פערלירען מיין געליבטען, און האב פערלוירען מיין זוהן צוליב דעם.

די ערשטע זאך, וואס מען האט געפרעגט ביי דער אונגליקליכער פרוי, איז געווען, וואו עס געפינט זיך איהר געליבטער, אבער זי האט פאר קיין פאל דאס נישט אויסגעזאגט. ענדליך האט מען זיך דאך דערוואוסט איהר אדרעס, אבער עס איז שוין געווען שפעט: דער מערדער האט שוין, ווי עס׳ שיינט זיך געכאפט, אז זיין געליבטע איז אוועק אין פאליציי איהם ארויסגעבען, און ער איז שוין געווען אנטלאפען.

א. מאנדעל.

פאליטישע און קרימינעלע פערברעכער

אויף וועלכע עס איז חל די אמנעסטיע.

דער ארטיקעל 3 פון אמנעסטיע־פראיעקט נעמט ארום די פערברעכענס, וועלכע זענען בעגאנגען געווארען אין מזרח־גאליציען, בעת די פויליש אוקראאינישע קאמפען אין די יאהרען 1918, 1919 און אין ערשטען האלבען יאהר 1920. דאס זענען פערברעכענס, וואס זענען געווען געריכטעט געגען דער ענטשטעהונג פון דער פוילישער מלוכה.

אין די ערטער, וואו עס פערפליכטעט דער רוסישער שטראף־קאדעקס פון יאהר 1903 (געוו. קאנגרעס־פוילען און די מזרח־קרעסען נעמט ארום דער אמנעסטיע־פראיעקט די פערברעכענס געגען דער מלוכה־ארדנונג, וועלכע זענען אויסגערעכענט אין די ארטיקלען 100 ביז 110 פון שטראף־קאדעקס, און אויך אלע אנדערע פערברעכענס, וועלכע זענען בעגאנגען געווארען אין א בעוואפענטען קאמף געגען דער פוילישער מלוכה, אדער אין צוזאמענהאנג מיט'ן דאזיגען קאמף.

די איבענדערמאהנטע פערברעכענס געגען דער מלוכה פאלען ארונטער אונטער דער אמנעסטיע נאר דאן, אויב זיי זענען בעגאנגען געווארען אין די יאהרען 1918, 1919 און 1920.

דער אמנעסטיע־פראיעקט נעמט אויך ארום טיילווייז די אזויגערופענע קאמוניסטישע פערברעכענס און דערמיט אונטערשיידעט זיך די איצטיגע אמנעסטיע פון די ביז איצטיגע, וועלכע האבען קאמוניסטישע פערברעכענס בכלל נישט ארומגענומען.

דער פראיעקט מאכט אנ'אונטערשיד, צווישען די קאמוניסטען, וועלכע זענען שוין אלט גע־ווען 20 יאהר בעת'ן בעגעהן די אויסגעפיהרטע טאט, פאר וועלכער זיי זענען פער'משפט געווארען, און צווישען די אזוי גערופענע „יונגליכע", ד. ה. אזעלכע, וועלכע זענען נאך נישט אלט געווען 20 יאהר אין טאג פונ'ם פערברעך.

בנוגע די „יונגליכע":

עס ווערט געשענקט א העלפט פון דער שטראף (תפיסה), וואס דאס געריכט האט נע'פסקנט פאר די פערברעכענס, וועלכע זענען בעגאנגען געווארען ביז'ן דריטען מאי 1928. דא איז נישטא קיין אונ־טערשיד ווי גרויס איז געווען די שטראף (אפילו העכער 4 יאהר תפיסה).

בנוגע די נישט יונגליכע.

עס ווערט געשענקט א דריטעל פון דער שטראף פאר די קאמוניסטישע פערברעכענס, וועל־כע זענען בעגאנגען געווארען ביז'ן 3. מאי 1926 (נישט 1928) און אויך נאר דאן, ווען די שטראף איז נישט געווען גרעסער ווי פיר יאהר תפיסה.

אויב די שטראף בעטרעפט העכער ווי 10 יאהר תפיסה, אדער אייביגע תפיסה, דאן ווערט זי רע־דוצירט אהן אונטערשיד פונ'ם עלטער, ביז 10 יאהר, טויט־שטראף ווערט איבערגעביטען אויף 15 יאהר שווערער תפיסה.

א גרויסע בעדייטונג האבען די ארטיקלען 7 און 8 פונ'ם אמנעסטיע־פראיעקט, וועלכע זאגען, אז עס ווערען אינגאנצען פערגעסען און פערגעבען פאלגענדע פערברעכענס, וואס זענען בעגאנגען גע־ווארען ביז'ן 3־טען מאי 1928.

1) אדמיניסטראטיווע (אהן אונטערשיד פון דער גרויס פון דער שטראף).

2) פערברעכענס, פאר וועלכע דאס געזעץ זעהט פאר אלס די העכסטע שטראף קנס, אדער תפיסה נישט העכער פון 3 חדשים.

3) פערברעכענס, פאר וועלכע דאס געזעץ זעהט פאר אלס די העכסטע שטראף קנס אדער ביז 1 יאהר תפיסה. די פערברעכענס, וועלכע זענען אויסגערעכענט אין דאזיגען פונקט, פאלען ארונטער אונטער דער אמנעסטיע נאר דאן, ווען זיי זענען בעגאנגען געווארען צוליב פאליטישע טעמים, נאַציאנאלע, רעליגיעזע, געזעלשאפטליכע אדער געזעל־שאפטליך־ווירטשאפטליכע. דאס זענען אלזא מאסגע־בענד די מאטיווען פונ'ם פערברעך.

4) פרעסע־פערברעכענס.

5) בעליידיגונג פון מאכט.

6) טייל פערברעכענס געגען דעם מלוכה־אוצר (טאבאק־קאלטווירונג).

אויב עמיצער איז בעשטראפט געווארען פאר א פערברעך, וואס איז בעגאנגען געווארען ביז'ן 3 מאי 1928, מיט תפיסה אויף העכער 3 חדשים אדער ווייניגער פון א יאהר ווערט איהם געשאנקען א העלפט פון דער שטראף. ביי די 20־יאהריגע איז די בעגרענצונג פון „ווייניגער פון א יאהר תפיסה נישטא.

אויב דאס פערברעך איז בעגאנגען געווארען צוליב פאליטישע, נאציאנאלע א. אז. וו. מאטיווען — דאן ווערט געשענקט א העלפט פון דער שטראף אפילו, ווען זי בעטרעפט מעהר פון א יאהר תפיסה. ווען די דאזיגע מאטיווען זענען נישט — ווערט געשאנקען נאר א דריטעל פון דער שטראף; די איבריגע 2 דריטעל קאנען נישט אויסמאכען מעהר ווי 10 יאהר.

אויב עמיצער האט זיך ארויסגערעהט פון מיליטער־דינסט און געפינט זיך אי ן פוילען — ווערט די אמנעסטיע אנגעווענדעט לגבי איהם.

די אמנעסטיע ווערט אבער נישט אנגעווענדעט לגבי דעם, וועלכער איז אוועק קיין אויסלאנד, זיך ארויסדרעהענדיג פון מיליטער, סיידען ער ווערט גע־כאפט אדער ער שטעלט זיך פרייוויליג צו צום מי־ליטער אין משך פון א חודש נאכ'ן טאג, ווען די אמנעסטיע געהט אריין אין קראפט.

די אמנעסטיע איז נישט חל אויף שפיאנאזש, אויף מסירות לגבי פיינדליכע מלוכות, אויף מארד און שווערע קערפער־בעשעדיגונג, צוליב רויב־צווע־קען, באנדיטיזם, געלד־פעלשונג, שמוגלען, אריינ־ציהען אין פראסטיטוציע און ציהען רדיפון ריווחים.

וויכטיג פאר די לעטניקעס פון
אלעקסאנדער
און אומגעגנד!
ביי מיר בעקומט מען יעדען טאג 9 א זייגער פריה דעם „נייעם פאלקסבלאט"
פלאט, לוטאמירסקא 22.

יודען, מאכט יום־טוב!
דער אונפערגלייכליכער און איינציגער
יאסעלע ראזענבלאט
פון ניו־יארק
דער גרעסטער חזן אויף דער וועלט קומט קיין לאדז און וועט געבען
איין איינציגען קאנצערט אין פילהארמאניע
מיטוואך, דעם 4־טען יולי ד. י. ביים קלאוויר א. עלשטיין פון ניו־יארק.

אנ'אינטערעסאנטער קלוב אין בערלין.

(ענדע פון 3־טער זייט).

דעם זענען טאקי נישטא קיין סך מיטגלידער אין דעם קלוב און נאר מיליאנערען קאנען זיך פער־גינען אזא מין לוקסוס.

איין צייטונג שרייבט, אז ס'איז א גליק, וואס דער קלוב מאכט נישט מעהר ווי פיר מיטאגען אין יאהר, ווייל ווען ער וואלט געמאכט מעהר, וואל־טען די מאגענס פון די מיטגלידער דאס געוויס נישט אויסגעהאלטען... איצט האבען זיי לכל־הפחות דריי חדשים צייט צווישען איין מיטאג און דעם אנדערען אויף צו קורירען זיך.

מעהר צרות פון אלעמען האבען אבער אויס־צושטעהן די פיהרער פון דעם קלוב, די פינף מענ־שען, וואס זענען די הויפט רעדע־זאגער צווישען די פרעסער. ווייל כדי אנגענומען צו ווערען אין קלוב מוז יעדער קאנדידאט בעווייזען, אז ער איז א קענער אין עסען־זאכען און אז ער מעג איהם א־רייננעהמען אין דער פרעסארניע, און צוליב דעם מוז יעדער קאנדידאט אויף אנצוקומען אלס מיט־גליד אין „גאסטרעא" איינלאדען די פינף מענשען אויף א מיטאג וואס ער מאכט ספעציעל פאר זיי. דער מיטאג וואס דער קאנדידאט מאכט פאר די פיהרער פון דעם קלוב, מוז פאר איהם זיין אנ'־עקואמען, לויט דעם מיטאג אורטיילט מען, וואס פאר א פעהיגקייטען ער האט, און דעריבער מוז דער גאנצער מיטאג צוגעגרייט ווערען דורך דעם קאנדידאט אליין, אהן עמיצענס הילף, און אלע שפייזען מוזען זיין צוגעטראכט פון איהם אליין. נו, קאן מען זיך שוין פארשטעלען, וואס פאר א גע־ריכטען מען האקט דארטען צוזאמען, אויף די מי־טאגען! ווייל יעדער קאנדידאט וויל דאך זיין אריגי־נעלער פון די אנדערע, און וויל ארויסווייזען וואס מעהר פאנטאזיע. און די ארימע פיהרער פון דעם קלוב מוזען דאס נעבעך אלץ אריינעסען!

און אנ'אנדער מאל פאסירט עס נאך, אז זיי האבען צו עסען אין פערלויף פון וואכען יעדען טאג צו אזא מיטאג. עס הענגט אפ פון דעם, ווי־פיל קאנדידאטען עס זענען פארהאן. דעמאלט איז אויף זיי א ביטערער עלענד. זיי קומט אויס צו האראוועען מעהר, ווי דעם לעצטען שווארץ־ארבייטער דאכט זיך, אז זיצענדיג ביי אזעלכע מיטאגען און זיך אנפאקענדיג מיט בלעדליי מישמאשען און קריי־טעכצער, האבען שוין נישט איינמאל פערשאלטען דעם מאמענט, ווען זיי איז איינגעפאלען דער גע־דאנק צו גרינדען א פרעסער־קלוב...

צווישען די פיהרער פון דעם „גאסטרעא"־קלוב זענען פארהאן צוויי בעקאנטע דייטשע שריי־בער, איינעם, מייער, האב איך שוין פריהער דער־מאנט, און דער אנדערער איז דער בעוואוסטער ראמאניסט און פובליציסט רודאלף לאטאר, וועלכער האלט אויך זעהר שטארק פון דער אכילה. ווייטער איז צווישען זיי פארהאן א געוויסער לץ, דער גע־וועזענער קוכער ביי דעם אמאליגען דייטשען מיני־סטער פירשט בילאוו, וועלכער האט געהאט א שם פון א גרויסען פיינשמעקער. דער פירטער איז גלאט א רייכער פוסטעפאסניק, און דער פינפטער איז אוי־נער א דאקטאר. אין בערלין זאגט מען, אז ער האט זעהר גוט געטון דערמיט, וואס מען האט אויס־געקליבען א דאקטאר צו זיין צווישען די פיהרער פון דעם קלוב, ווייל אויף די מיטאגען פאסט זיך טאקי צו האבען אנ'איינענעם דאקטאר...

די אלע פינף מאן פון די פיהרער האבען א היפשען וואג, זיי זענען קיינער נישט קיין איבער־געפאלענע. די מיטגלידער פון קלוב זענען אויך נישט קיין קראנקע יונגלעך. מיט איין ווארט: עס איז זיך טאקע, ווי מ'זאגט, דא מיט וועמען ביים טיש צו זעצען...

די גרינדער פון דעם קלוב ארבייטען מעשים און פיהרען אן א גרויסע פראפאגאנדע: מען שרייבט ארטיקלען אין די צייטונגען, מען לאזט ארויס ביכער, מען האלט רעדעס, און אלץ ווע־גען דעם, אז — גוט אפעסען, איז איינע פון די וויכטיגסטע זאכען אין דער וועלט. דאס האט א גרויסע בעדייטונג פאר דער מענשליכער קולטור, און יעדער, ווער עס האלט פון דער אכילה און ווער עס טראכט צו נייע געשמאקע שפייזען פאר דער מענשהייט, טוט אויף נישט קיין קלענערע ארבייט, ווי די גרויסע דערפינדער, אדער די גרויסע שרייבער. און דעריבער: „פרעסער פון דער גאנ־צער וועלט, פעראייניגט זיך!".

מ. ר.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
ז[illegible] פון 12—2 און פון 5—7 ; [illegible] אויך [illegible] לעמשניצע, [illegible] 17 פון 10—11 און פון 2—3

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

41) (ראמאן).

— זי האט צו פעררונקען איהר לעבען צוויי שמוציגע פראסטיטוטקעס, וועלכע האבען זי געפי־נען אויף א באנק! — האט זיך אנגערופען איין פאליציאנט.

— ווייזט אויס, אז דער מאנספערשוין, וואס האט זי אזוי צירעכט־געמאכט, האט איהר געוואלט פטור ווערען. און אפשר, קאן זיין, אז א פרויענ־צימער האט זי געווארגען... אזוינס איז דאך אויך מעגליך..

דער פאליצי־אגענט האט קנאפ געהאט דרך ארץ פאר דעם פרויען־געשלעכט: ער האט יאה־רען־לאנג געהאט אויסצושטיין די געבראטענע צרות פון זיין אייגענער ווייב, און איצט איז ער שוין געווען מיט איהר געג'גט.

דער קאלעגע זיינער האט ביני לביני פונאנ־דערגעפרעגט דעם אפטייקער, ווי אזוי ער דארף זיך בעגיין מיט דער דערווארגענער פרוי, ווען זי וועט אנהויבען קומען צו זיך.

דער אפטייקער האט זיך אבער נישט אויפ־מערקזאם צוגעהערט צו זיינע פראגען, מחמת ער איז געווען שטארק בעשעפטיגט מיט זיין ארבייט.

די צירקולאציע פון בלוט האט זיך פאקטיש בענייט, און דורך די אנגעלאפענע ליפען האט זיך אנגעהויבען ארויסצוקריגען א שוואכער אטעם.

די אויגען־לעפלען האבען אנגעהויבען צו ציטערען...

דאס לעבען, וואס איז אויף א ווייל ענטלא־פען, האט זיך צוריק־אריינגעקריגען פאמעליך אין דעם קערפער.

א קליינער שלונג פון אנ'אופהייטערענדער רפואה האט די דערווארגענע פרוי אינגאנצען אויפגעמינטערט, און זי האט אויפגעעפענט די אויגען...

מיט א פערנעפעלטען בליק האט זי זיך פא־מעליך ארומגעקוקט, און ביסלעכווייז אנגעהויבען צו פערשטעהן, וואו זי געפינט זיך.

דער אפטייקער האט מיט דער הילף פון די פאליצי־לייט אריינגעזעצט די קראנקע אין א האַ־טעל; א־ויפגעווארפען אויף איהר א קלייד, און אנגעהויבען צו שטעלען איהר פראגען.

מען האט געזעהן, אז זי וויל ענטפערען אויף די פראגען, נאר מחמת שרעקליכען וועהטאג אין האלז, רייסט זיך ביי איהר ארויס א שווער פיינליך כארכלען...

זי האט אויפגעהויבען איהר האנד צום האלז, און געפרובט אנטאפען דאס ארט, וואס האט בע־זונדערס געשמערצט...

— מען מוז זי אפפיהרען אין א שפיטאל! — האט דער אפטייקער געזאגט — מען דארף אויף איהר גוט אכטונג געבען.

די קראנקע פרוי האט פערשטאנען וועגען וואס עס האנדעלט זיך, און דעריבער האט זי מיט צייכענס בעוויזען, אז זי וויל נישט פאהרען אין קיין שפיטאל.

— וואו וואוינט איהר? — האט דער פאליציי־אגענט א פרעג געטון.

זי האט ארויסגעכארכעלט עטליכע אונפער־שטענדליכע ווערטער.

די ראל פון אפטייקער איז געווען פערענדיגט.

דער פאליציי־אגענט האט ארויסגעפיהרט די פרוי און אריינגעזעצט זי אין א ווייך־אויסגעבעט־טען אויטא.

דערנאך זענען זיי אוועקגעפאהרען אין דעם נאהענטסטען קאמיסאריאט אויף דער אנושי־גאס.

ווען זיי זענען אהין אנגעקומען האט די קראנקע ווידער מיט צייכענס בעוויזען, אז זי וויל שרייבען.

מען האט איהר דערלאנגט א בליישטיפט, און זי האט אנגעשריבען אויף א שטיקעל פאפיר: 240, זשאפרוא־גאס.

— מען האט עס געדארפט פריהער זאגען! — האט אויסגערופען דער עלטערער דיזשורירענדער פאליציאנט, וועלכער איז געווען אומצופרידען, וואס מען האט איהם מטריח געווען אין אזא שפע־טער צייט.

דער הימעל איבער פאריז האט אנגעהויבען בלייך צו ווערען, אוועקטרייבענדיג פון זיך די נאכט.

מען איז לאנגזאם געפאהרען צו דער זשא־פרוא־גאס.

ווען דער אויטא האט זיך אפגעשטעלט ביי דעם אנגעגעבענעם אדרעס, איז שוין געווען ריכ־טיגער טאג.

די פאליציאנטען, צוויי געזונדע חברה־לייט האבען מיט אומגעלומפערטער פארזיכטיגקייט אונ־טערגעהאלטען די יונגע פרוי, וועלכע איז ענדליך געקומען צו זיך אהיים.

אין עטליכע מינוט שפעטער איז אנגעקומען א דאקטאר, וועלכען די פאליציאנטען האבען גע־שיקט רופען.

ער האט צוגעשריבען עטליכע מעדיצינען, און אנגעזאגט, אז זי זאל אבהיטען אבסאלוטע רוהיגקייט.

אינגיכען איז אויך אנגעקומען א פאליציי־קאמיסאר, כדי צוזאמענצושטעלען א פראטאקאל.

סעסיל איידעלשטאט, וועלכע האט זיך נאך זעהר שלעכט געפיהלט, האט געמוזט געבען אויפ־קלערונגען.

זי איז שוין געווען מחוץ סכנה, הגם מיט איהר קול איז נאך גאר נישט געווען אין ארדנונג: זי איז געווען טויט־הייזעריג.

— אלזא — האט זי געזאגט צום קאמיסאר — די נאכט איז געמאכט געווארען אנ'אטענטאט אויף מיין לעבען. דעם מערדער קאן איך. א דאנק דער אפפערוויליגקייט פון צוויי אגענטען, און דער זארגפעלטיגקייט פון אנ'אפטייקער, בין איך גע־קומען צוריק צום לעבען!

סעסיל האט איבערגעכאפט דעם אטעם, און אראפגעשלונגען א ביסעל וואסער.

— איך וואלט געווען זעהר צופרידען — האט זי פארגעזעצט — ווען איך וואלט זיי געקאנט בעלוינען... איך בין נאך זעהר שוואך... עס פי־בערט מיך!.. איך וויל אבער, אז דער עפענטליכ־קייט זאל ווערען געמאלדען, אז איך בין געשטאר־בען: דאס איז דער איינציגער מיטעל צו געפינען דעם שולדיגען. די דאזיגע אויפגאבע נעהם איך אויף זיך. איך בין א בעאמטין פון דער אינטער־נאציאנאלער פאליציי, און אייער פרעפעקט, ווי אויך די העכערע מאכט קאן מיך זעהר גוט! ווע־לען וואלט איך געוואלט, אז אין דער צייטונג זאל ווערען געמאלדען, אז אויף באנק אין קור־לא־ריין איז געפונען געווארען א דערווארגענע יונגע פרוי, ביי וועלכער מ'האט נישט געפונען קיין שום דא־קומענטען... זאל נאר זיין אנ'אנצוגעהערעניש, אז די געפונענע טויטע איז וואהרשיינליך א גאסטען־פרוי. איך וויל, אז מ'זאל מיך האלטען פאר א געשטארבענע. ווען מ'זאל מעלדען, אז איך בין אפגעראטעוועט, וועט מען דעם פערברעכער קיינ־מאל נישט פאקען... ווייטער וועל איך אייך גאר־נישט דערצעהלען, און מיהט זיך נישט צו שטע־לען מיך נאך פראגען.

(פארטזעצונג קומט).

היינט די פרעמיערע פון „גולם“ אין פוילישען טעאטער.

היינט אָווענד ווערט אויפגעפיהרט אין שטאָדטישען טעאטער די בעריהמטע דראַמאַ פון לייוויק „דער גולם“. די דאָזיגע דראַמאַ, וועלכע געהערט צו די שענסטע ווערק פון דער יודישער ליטעראַטור איז ספעציעל איבערגעזעצט, איבערגעאַרבייט און רעזשיסירט געוואָרען פאַר'ן היגען שטאָדטישען טעאטער דורך דעם בעקאַנטען דראַמאַטורג אַגרעסיווען (מאַרק אַרנשטיין).

די אויפיהרונג פון „גולם“ אין וואַרשאַווער צירק אונטער דער רעזשי פון מאַרק אַרנשטיין איז אַדורך מיט אַ ריזיגען ערפאָלג און איז געהאָרען די סענסאַציע אין דער טעאַטער-פרעסע פון קולטור-רעלען וואַרשא. אויך אין לאָדז האָט די אויפיהרונג פון „גולם“ אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס און עס איז צו גלויבען, אַז יעדער לאָדזער, וועט אויסנוצען די געלעגענהייט און בעזוכען די העכסט-אינטערעסאַנטע „גולם“-פאָרשטעלונג.

די הויפט-ראָלע (גולם) שפּילט ה' קיאָווסקי, וועמענס שפּילען ס'האָט אין וואַרשא אַרויסגערופען די בעגייסטערטע מיינונגען בײַ אַלע קריטיקער. דעם מהר"ל שפּילט ה' באָנעצקי; דבורה — פר. לובּיאַנסקאַ; די רביצין — מ. ראַמבּראָווסקאַ; משיח בן דוד — ה' ראַבּינעצקי, טאַרעאָס — ה' ליסאָווסקי — א. ז. וו. וועגען אַלע ראָלען צעטיילט צווישען די בעסטע אַרטיסטען פון היגען שטאָט-טעאַטער.

יודישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

——

7631. סאַנדאָווסקי.

אויב דער אויסשטעלער לייגט פאָר בײַם פאַרצייגען איהם דעם וועקסעל אַ ראַטע אויפ'ן חשבון פון חוב, האָט דער וועקסעל בעזיצער נישט קיין רעכט זיך צו ענטזאָגען צוצונעמען.

——

דאָס געריכט דאַרף אין שוין נישט בערופען דעם צוגעמשפּטען חוב לויט אַ פּראָטעסטירטען וועקסעל פונאַנדערצולייגען אויף ראַטעס.

——

7632. דער פירמע Sz. i P.

לויט דער פעראָרדנונג פון 24 פעברואַר 1928 איז דער טערמין ווי לאַנג דער אונטערנעמער איז מחויב צו בעהאַלטען די צאָהלונגס-ליסטען פאַר דער קאָנטראָל פון פערזיכערונגס-אַמט פאַר אַרבייטסלאָזיגקייט פערקירצט געוואָרען ביז 1 יאָהר.

——

CZARY! היינט גרויסע פרעמיערע! אַ אומגעוועהנליכע טראַגעדיע פון אַן אַנשטענדיג מעדעל א. ג.: פראַנצויזישע טראַגעדיע אין 10 אַקטען. ∴ אין די הויפט ראָלען: **Werner Kraus i D. Jacobini**

דער יוד פון אמסטערדאם — אויסערן פראָגראַם: אמעריקאַנער קאָמעדיע אין 2 אַקטען. די לעצטע 2 סעאַנסען — **קינא אין גארטען** — אויפ'ן 1-טען סעאַנס זענען די פרייזען פון אַלע פּלעצער צו 50 גר.

דאַמען-שניידער-געזעלען צו דאַמען-קאָנפעקציע ווערען זאָפאָרט געברויכט אויף גוטע בעדינגונגען **קיין בידגאשטש.** צו ערפאַהרען אַלע 1 מאַי 35, פּראָנט, 1-טער שטאָק פון 8 ביז 10 אָווענד ביי הערשקאָוויטש. 191

עס ווערט פון זאָפאָרט געזוכט **א גוטער פאַכמאַן פערקויפער** צו **פוטער בראַנזשע** וועלכער איז גוט בעקאַנט מיט דער קונדשאַפט. ערנסטע פאַכלייט קענען אָפּגעבען זייערע אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג אונטער „פוטער“. רעפערענצען געפאָדערט. 192

צוויי קוכארזשעס אָדער 2 קעכינס ווי אויך אַ פּראַקטיצירטע ווירטשאַפטערין ווערען געזוכט אין „גראַנד-פענסיאָנאַט“ אין פּאָדעמביע. צו מעלדען זיך אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 132 ביי ה' פייל. 195

צו די מיטגלידער פון אַרבייטער-דירות קאָאָפּעראַטיוו **„פּאַראָיס“** אַלע חברים ווערען אויפגעפאָדערט זיך צו ווענדען צום חבר וואַלינסקי, אַנדזשעיאַ 7 ביז דאָנערשטאָג דעם 28-טען ד. ח. פון 7 ביז 9 אָווענד מיט'ן צוועק זיך צו איבערערעגיסטרירען. **די פערוואַלטונג** פון אַרבייטער-דירות-קאָאָפּעראַטיוו **„פּאַראָיס“.**

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט. בזשעזשינער 11, טעל. 37-63. אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט- און ועשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גמיטליכע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—1½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—2
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שטראָהל-בעהאַנדלונג ווי שטאַפּלען א. א. די פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אינהאַלירונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — היימווסען אין שטאָט.— אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלאָמבע און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַזשינסקי סמאַראַפּאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	10—1 3—6

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

בעקאַנטמאַכונג. דער בעוואוסטער צווייט-קלאַסיגער **רעסטאָראַן** פון **מ. פּאַגעלמאַן** 42 צעגעלניאַנאַ 42 מאַכט בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום דאָס נאָך אַ גענצליכען רעמאָנט איז ביי מיר צובעקומען **שמאַקהאַפטע מיטאָגען** און **אָווענד-ברויט** צו מעסיגע פרייזען. מילכיגע און פליישיגע! שנעלע בעדינונג! שטרענג כשר! דער בופעט איז פערזעהען מיט אין- און אויסלענדישע געטרענקע. מיט אַכטונג **מ. פּאַגעלמאַן, צעגעלניאַנאַ 42.**

אכטונג! ס'איז אָנגעקומען אַ גרויסער טראַנספּאָרט **ווענטילאַטאָרען** פון פערש. פירמעס אין מאָסען פאַר פאַבריקען, וואוינונגען און ביוראָס א. ז. וו. צו פאַבריקס-פרייזען עמפּפעהלט **Skład Elektrotechniczny I. HUPPERT Łódź, Zawadzka 10, tel. 42-41.** שטענדיג אויף לאַגער זעמטליכע עלעקטרישע אַרטיקלען אין אַ גרויסען אויסוואַהל. 147

געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען פאַך-קענטנישען ביי יודישע פרויען אין לאָדז **„אַרבייט“ (PRACA)** וואָלטשאַנסקאַ 21, טעל. 15-67 נעהמט אָן איינשרייבונגען: 1) שניידעריי, 2) נייטאָרעריי, 3) האַנד-אַרבייטען, 4) אָנדולאַציע און מאַניקור, 5) קינסטלערישע מאַשין-שטיקעריי. אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער סעקרעטאַריאַט פון 9 ביז 1 אַ זייגער און פון 3 ביז 7 אָווענד.

אויבער-העמדער אויף ראַטעס!!! פון פּאָפּעלין, זעפיר און אַנדערע שטאָפען צו בעקומען אין דער ערשטקלאַסיגער פּראַצאָווניע פון **J. WOROBIEJCZYK 41. KILIŃSKIEGO 41.** בעמערקונג דאַמען-וועש ווערט אָנגענומען לויט בעשטעלונג אויף ראַטעס!

אשרי אדם שומע לי! לשקד על דלתותי יום-יום כי הולך בתום ילך בטח

און אַז די דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאָווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ **17 פּעטריקאָווער 17** דורכגאַנג זאַבאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי בימעס קלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס ציווילע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואַלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאַנד-ראַזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאַנדו און אַלע מאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, זאַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען מיט אַכטונג **י. מאַנעלאַ,** רעכט-קאָנסולענט.

מעבעל איך קויף און פערקויף ריוואַנעס, פּעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהל די העכסטע פרייזען **א. ווייצמאַן** נאַרוטאָוויטשאַ 19 (דזיעלנאַ) אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 815

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהיים. 4-5 זונ.	1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-בעהאַנדלונג, באַלאָנדונגען, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען **א רענטגען-אינסטיטוט** היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פּאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קאָרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט פרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָווענד

Dr. med. E-Szereszewska Wiśniowa góra, Willa Krenicera. קינדער-קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 10—11 פריה און פון 4—5½ נאָכמיטאָג.

Dr. ADAM GROSGLIK Al Kościuszki 27 tel. 51-78, הויט און ווענערישע קראַנקהייטען; אין ריכט-הייל איבערציהען פון 4—7 אין ...

Dr. med. NIEWIAŻSKI Sienkiewicza 34 tel. 59-40. ספּעציאַליסט פאַר פיזיש-כירורגיע און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכקייט נעמט אָן פון 5—9 אָווענד

זומער-וואהנונג צו פערמיטען אין לעשנע-גורע אונטער לאַסק אין טעאַדאָרי. אויסקונפט אין לאָדז ערטיילט טעלעפאָן 54-87.

א געוועלב אויף קילינסקי 44 פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען ביי ראַוויצקי ציגעל-גאַס 40

א קוואַליפיצירטע שפּולערין צו סוויטערס, ווי אויך **נייערינס** ווערען פון זאָפאָרט געזוכט ביי מ. בערענשטיין, נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 46.

סקלעפּאָווע — פון — **קאָלאָניאַל-בראַנזשע** ווערט פון זאָפאָרט געזוכט. צו ערפאַהרען אין אַדמ.

Zaginiony został weksel na sumę zł. 150 — wystawca Sz. Piotrkowski na zlecenie M. Minski pł. 15./II. 1928 r.

Weksel powyższy zostaje nieważniony.

Znalazca zechce takowy zwrócić za wynagrodzeniem do M. Minskiego, ul. Jerozalimskiego 8.

ס'איז געפינען געוואָרען **צוויי שליסלען** אָפּצונעהמען אין אַדמינ. געגען אַנאָנס-קאָסטען.

מיידלעך אין עלטער פון 15—17 יאָהר ווערען געזוכט אין קנאָפּ-פאַבריק פּעטריק. 167

א געוועלב מיט 2 צימער און קוך אין שענסטען צענטרום שטאָט איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. עווענטועל קען איך זיין אַ שותף צו אַ גוטער בראַנזשע. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע. 198

Dr. med. Wolf Eychner פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע זגערזשער 11 טעל. 34-72 נעהמט אָן אין דער לאָדזשער איקספּעדיציע 294 פון 12—2 נאָכם. אין דערהיים פון 5-6 אָוו.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט 20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטע
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „
נאָכ'ן טעקסט—10 „ „ „ „ 15— „ „ „
פאַר אַ פּילימעטער-שורה: אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער. פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. ... Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami ... druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.